

Revija Zveze društev upokojencev Slovenije

Ob Svetovnem dnevu ozaveščanja nasilja nad starejšimi

Z nacionalne konference o prekarnosti

**Priloga:
Pravilnik o priznanjih ZDUS**

Utripi v Pokrajinskih zvezah

V ŽARIŠČU

Nacionalna konferenca o odpravi prekrarnosti	4
Ob Svetovnem dnevu ozaveščanja o nasilju nad starejšimi	4
Predlog SDS o demografskem skladu je primerna podlaga za nadaljnjo razpravo	5
V zdravstvu postopoma in razumno	6

MEDNARODNA DEJAVNOST

Srečanje z zamejskimi društvi na Dnevih medgeneracijskega sožitja	8
Letna Generalna Skupščina AGE – Platform Europe 2019	9

KULTURA

Pesem nas združuje	10
Druži jih petje	10
Koncert Ljubljančanom je podarila Godba ljubljanskih veteranov	11
Razstava ročnih del	11

UTRIPI V POKRAJINSKIH ZVEZAH 12

PRILOGA:

PRAVILNIK O PRIZNANJIH ZDUS 12

POSLOVILI SO SE

Umrli je Drago Gabriel	26
----------------------------------	----

ŠPORT, REKREACIJA

IN GIBALNA KULTURA 26

OBVESTILA, OBJAVE

Priporočila po vključitvi izobraževalnih aktivnosti v programe dela društev	28
---	----

VIHARIMO MOŽGANE 30

Najbolj vroč letni čas, ki je tudi čas šolskih počitnic, se je začel danes, 21. junija, ob 15.45 s poletnim sončevim obratom ali solsticijem, ko je sonce navidezno najseverneje na nebu. Dan bo najdaljši, noč pa najkrajša. Nekako tako se na severni zemeljski polobli začena poletje, na južni pa zima. Trajala bosta do 22. septembra, ko se bo z jesenskim enakonočjem pri nas začela jesen.

In kakšno bo letošnje poletje? Eni pravijo mrzlo in nič kaj prida, drugi pa mu napovedujejo bleščeč letni čas, z rekordno visokimi temperaturami in dolgimi obdobji sončnega vremena. Ampak, to ni nič kaj zdravo za nas, starejše. Kajne, da ni? Prepričan sem, da mnogi med nami pripovedujemo svojim vnukom, kako so bili nekoč štiri letni časi primerni svojemu poimenovanju. Mrzle in suhe zime, stabilna in zelena pomlad, prijetno poletje z nič kaj tropskimi temperaturami, in prijetna jesen, ne pa zdaj, ko v enem tednu zamenjamo letna oblačila z zimskimi. Kot bi nekdo Vivaldijeve štiri letne čase predelal v Hard Rock izvedbo. Od tod tudi šala, da štiri letne čase danes najdemo edino še na jedilniku dobro založene pizzerije.

Okolje se je začelo spreminjati in narava nam vrača milo za drago. Ampak narava ima neko čudežno moč. Moč samoobnovitvenega procesa. Torej, pozna način, ki je človeku tuj in ga ne razume. V medsebojni komunikaciji se najraje vrtimo okoli komentiranja nepojasnjenih vremenskih fenomenov, češ, le kako je februar lahko bolj topel od maja, december, ko bi moralo škripati pod nogami, pa gorak in moker kot april?!

Veselimo se torej poletja, pa kakršno koli že bo!

Črt Kanoni,
odgovorni urednik ZDUSPlus

ZDUS PLUS, mesečna revija Zveze društev upokojencev Slovenije Za izdajatelja Janez Sušnik, predsednik ZDUS. **Odgovorni urednik** Črt Kanoni, telefon: 01/62 05 481 e-pošta: urednistvo@zdus-zveza.si **Naslov uredništva:** ZDUSplus, Kebetova 9 1000 Ljubljana. Telefon: 01/519 50 86 e-pošta: urednistvo@zdus-zveza.si, **Uredniški odbor:** Vera Pečnik, Slavica Bučan, Mateja Peršuh, Jožef Miklavc in Črt Kanoni **Dopisniki PZDU Celjska:** Milena Brečko Poklič, milena.poklic@gmail.com 041/629 820; **Dolenjska in B. krajina:** Marija Golob 041/370 560 **Gorenjska:** Slavica Bučan 041/347 030 slavica.bucan56@gmail.com **Koroška:** Željko Kljajič 031/387 660 zkljajic.kljajic@gmail.com **Pomurska:** Vijola Bertalanič vijola.ppzdzums@gmail.com; **Posavska:** Marija Krušič 051/725 412 makru27@gmail.com; **S. Primorska:** Majda Marinič babicamm@gmail.com Šaleška: Jože Miklavc 041/693 369; joze.miklavc@gmail.com; **Zasavje:** Milena Dimec 051 438 236 dimec.milena@gmail.com; **Z. Podravje:** Irena Ferluga; **Tajnica uredništva:** Karmen Šparovec – Terekhov; **Lektorica:** Barbara Borko; **Tisk:** Schwarz print d. o. o., Ljubljana; Oblikovanje in priprava za tisk: **NEBIA d. o. o.**, Nepodpisani članki so last uredništva oz. ZDUS. **Naklada** 3.500 izvodov **Cena** 0,99 EUR **ISSN 2591-0205 Revija ZDUSPlus je vpisana v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod številko 2192**
Naslovica: S kočijo se daleč pride. Tudi v Logarsko dolino.

[https://www.facebook.com/
ZDUS-Zveza-drustev-upokojencev-Slovenije](https://www.facebook.com/ZDUS-Zveza-drustev-upokojencev-Slovenije)

ZDUSplus

Zveza društev
upokojencev Slovenije

Za nami so Dnevi medgeneracijskega sožitja, ki so združili slovenske upokojske pokrajine – »od zibelke do groba«.

ZDUS je z dogodkom dosegla namen, za katerega se trudi že 73 let. Res je, da je glavna naloga odgovornost do upokojencev, njihova socialna varnost v širšem pomenu, toda želeli smo pokazati, da brez druženja in sodelovanja, brez vlaganja v izobraževanje vseh generacij, ne pridemo nikamor; z roko v roki bomo dosegli največ, saj mladi spoznavajo, da smo steber, ki jim je in jim bo vedno v pomoč, tako v dobrem kot tudi v slabem, zato je bila partner priveditve Medgeneracijska koalicija Slovenije – **Mekos**, ki povezuje Mladinski svet Slovenije, Študentsko organizacijo Slovenije, Dijaško organizacijo Slovenije in ZDUS. Povezani smo že skoraj dve leti in dokazujemo uspešnost sodelovanja pri reševanju pomembnih družbenih problemov, s katerimi se soočamo vse generacije. Sam začetek, v torek, je bil nepozaben, srčen in vesel, čeprav nas je zalivalo, kot se za tri ledene može in na koncu za »polulano Zofko« več kot spodobi. Pričelo se je z razgibanjem, nadaljevalo z ogledom Hiše Evropske unije in nato je sledilo slavnostno odprtje. Ponosni smo bili, da smo dosegli, da je bil pokrovitelj dogodka predsednik Vlade, Marjan Šarec, ki je bil slavnostni govornik. **Prisotnih je bilo kar osem ministrov, državni sekretarji in vidni strankarski prvaki. Vsi nagovori so nam vlivali upanje in zaupanje, posebno še besede ministrice MDDSZ, mag. Ksenije Klampfer, in seveda našega predsednika Janeza Sušnika ter predsednice Mekos, Lucije Karnelutti.**

Na odprtju smo bili izjemno navdušeni nad promenado oblačilne kulture iz 19. in 20. stoletja. Ni se pokazala samo kultura oblačenja, temveč tudi to, koliko je bilo včasih otrok v družinah, takrat, ko so pod eno streho živele kar tri generacije in še tete in strici in ni bilo težav s skrbjo za starejše in obnemogle. In kako je danes v 21. stoletju? Sprejemanje Zakona o dolgotrajni oskrbi se vleče že 17 let! Ljudje, ki so pomoči potrebni, pa žal marsikdaj ostanejo sami ... še sreča, da imamo program Starejši za starejše, naše prostovoljce, marsikje odgovorne svojce, toda tu in tam kljub vsemu ne moremo povsod pomagati. Slavnostno odprtje so popestrile vse generacije s pesmijo in plesom. Žal se nam zaradi vremenske ujme niso uspeli pridružiti sorodne organizacije iz tujine. Po končani slovesnosti se je začelo: na okroglih mizah smo poslušali, sodelovali

in sprejemali zaključke in aktivnosti tako o upokojencih kot o dijakih, študentih, kmečki mladini in upokojencih, ki živijo v sožitju z mladimi, o nepremičninah za vse generacije, ozaveščanju mladih in starejših o demenci, o negotovih in netipičnih oblikah dela, mladi in starejši so lahko postavljali vprašanja ministru za izobraževanje, znanost in šport, poslušali smo o prepovedi diskriminacije. Telekom, s katerim kakovostno sodelujemo na področju E-oskrbe, je obiskovalcem predstavil način oskrbe na daljavo in izjemne koristi s tega področja in že smo lahko prisluhnili 11. Večeru pesmi in plesa in neponovljivim besedam slavnostne govornice **Dušice Kunaver**. Pred tem smo se lahko pridružili uricam poezije ali verižnemu eksperimentu na ustvarjalnem stičišču, ali pa bili samo gledalci ali poslušalci na predavanjih o demenci, o prometu, o varnosti, in pisani paleti raznoraznih izobraževanj. Ustvarjalno stičišče nas je vsak dan znova navdihovalo – nismo se mogli načuditi spretnostim, potrpežljivosti, smislu za lepoto in umetnost – kaj vse nastaja pod rokami naših rokodelk in rokodelcev tako v posameznih društvih, na izobraževanju v Delfinu, na likovni koloniji tako v našem Delfinu ali v Vili Ana v Rogaški Slatini. In kako je dišalo! Vsak dan se je peklo in bilo na voljo tako obiskovalcem kot vsem prisotnim mnogo sladice in kruha. Pekle in pokušale so se značilnosti posamezne pokrajine, iz katere so umetnice in dobrotnice prihajale. Ustvarjalno stičišče ZDUS je bilo namenjeno prenosu znanj, izmenjavi idej in iskanju sinergij. Vsak dan so nas presenečali osnovnošolci s svojimi, dobredno »znanstvenimi« poizkusi, pravimi projekti. Lahko smo prisluhnili poklicni socializaciji mladih, kako se lahko povezujemo in kakšen je trg dela, kaj in kakšni so poklici prihodnosti. Prav z veseljem smo poslušali in sodelovali pri informacijah in načrtih o razvoju slovenske infrastrukture, ki nam jih je posredovala ministrica za infrastrukturo, Alenka Bratušek, z najodgovornejšimi sodelavci na tem področju. Seznanili smo se tudi, kako se povezujeta izobraževanje in trg dela ter kako se medgeneracijsko sodeluje. Ravno tako je potekala okrogla miza o mentorstvu in medgeneracijskem prenosu znanja. Naslednji dan, že pozno v popoldnevu, smo se ponovno zbrali na 44. Srečanju pevskih zborov društev upokojencev Slovenije, kjer je bil slavnostni govornik **mag. Marko**

Foto Jože Miklavc

Repnik, direktor JSKD. Ubrani glasovi so nas ponesli v preteklost, sedanost in prihodnost. Na odru sožitja so se vsak dan družili, prepevali in plesali tako upokojenci, učenci osnovnih šol in mali nadobudneži iz vrtcev. Srečali smo se s sorodnimi organizacijami Slovencev v zamejstvu, potekalo je letno srečanje in voden pogovor, tako o organiziranem delovanju predstavnikov upokojencev v Sloveniji kot v zamejstvu. Še in še bi lahko naštevala. Le kakšna gneča bi bila, če bi bilo vreme lepše?

Za zadnje dejanje in slovo smo si ogledali slovenski film **Srečen za umret** in lahko med nami pozdravili priznana slovenska igralca, ki sta igrala glavni vlogi. Spoštovano **Mileno Zupančič** in spoštovanega **Evgena Cara**, s katerima je naša moderatorica Slavica Bučan opravila prijeten kratek klepet. Slavnostna govornica je bila državna sekretarka z Ministrstva za kulturo, **dr. Tanja Kerševan Smokvina**. Poslovili smo se prijeto utrujeni in soglasno ugotovili, da nam je zares uspelo. Za konec povzemam besede ministrice mag. Ksenije Klampfer: »Samo zadovoljni starejši bodo imeli zadovoljne otroke in zadovoljni mladi bodo osrečevali starejše. Uspešno moramo povezati mladostno zagnanost in izkušnost starejših.«

Naš predsednik Janez Sušnik se je v posameznih nagovorih in v uvodu Kataloga zahvalil vsem sodelujočim, zato še enkrat vsem in vsakemu zase **hvala**, in tako kot je dejal pokrovitelj dogodka, predsednik Vlade RS, **Marjan Šarec**: »Naj bo to sožitje zgled. Ker zgledi vlečejo.«

Moje misli pa uhajajo k vsem udeležencem, še posebej pa k tistim, ki niso mogli biti z nami, zato naj jim ta zapis daje obljubo, da nikoli ne bodo sami. Ko boste tole prebrali, morate vedeti, da smo mislili tudi na vas. Mogoče ste čutili!

Vaša Vera

Nacionalna konferenca o odpravi prekarnosti

Na nacionalni konferenci o odpravi prekarnosti, ki jo je organiziral Inštitut za študij prekariata, je kot predstavnik ZDUS sodeloval Boris Bregant. Na konferenco ga je povabil direktor inštituta Črt Poglajen. Na celodnevni konferenci je sodelovalo preko 25 poročevalcev. Konferenco je vodil dr. Danilo Turk, kot predavatelji pa so sodelovali ministri in predstavniki vladnih služb ter priznani profesorji s področja ekonomije, družbenih ved in sociologije.

Konferenca se je odvijala na plenarnih zasedanjih na začetku in koncu dneva. Vmes pa so delovale tri skupine, in sicer na teme: **Prekarnost in država, Pravni vidiki prekarnosti in Ekonomski vidik s poglavji o družbeni odgovornosti in predlogi za odpravo prekariata.**

Sodeloval sem v tretji skupini, v katero so bili vključeni tudi dekanja Ekonomske fakultete v Ljubljani, dr. Metka Tekavčič, profesor Ekonomske fakultete, dr. Andrej Srakar, ki je tudi vodil delo skupine, Tilen Božič, dr. Gorazd Kovačič, dr. Rok Spruk, prof. Franc Križanič in prof. Maks Tajnikar. Zanimive so bile predstavljene študije, pri katerih so sodelovali doktoranti ekonomske fakultete. Študije so na visokem strokovnem nivoju prikazovale oblike in razširjenost prekarnega dela in se manj posvečale rešitvam. Dajejo pa dobro osnovo za odločanje. Iz zbranih statističnih podatkov se jasno vidi, da je prekarnega dela znatno več v državah, kjer ni velikega zaupanja

v pravni red. To so Grčija, Italija, Poljska, Španija in, žal, tudi Slovenija. Bistveno manj tovrstnega pojava je v državah z visokim spoštovanjem pravil, kot npr. v Švici, na Švedskem in na Danskem. Zaključek je nesporen: prekarne oblike dela so tudi oblika iskanja lažjih poti za izogibanje obveznosti do proračuna države in s tem do socialnih programov. Zanimiv podatek je tudi, da take oblike dela bolj odgovarjajo mlajši populaciji, saj jim bolj odgovarjajo oblike dela, ki dopuščajo več svobode pri izkoriščanju prostega časa,

»Nesporno smo ugotovili, da so te oblike dela koristne, kadar gre res za samostojno dejavnost za enega ali več naročnikov, ki taka, pogosto občasna dela, naročajo zunaj rednega tehnološkega procesa. Žal pa se te oblike dela prepogosto pojavljajo tudi tam, kjer gre za redno delo in pomenijo čisto kršenje delovne zakonodaje.«

za varnost na stara leta pa ne pomislijo v zadostni meri. Veliko je bilo govora o vseh možnih oblikah dela. Od stalne zaposlitve, preko začasnega dela in opravljanja samostojnega poklica v obliki S.P. Vsi smo se strinjali, da prav samostojne oblike dela najpogosteje zahajajo v nepravni položaj. Nesporno smo ugotovili, da so te oblike

dela koristne, kadar gre res za samostojno dejavnost za enega ali več naročnikov, ki taka, pogosto občasna dela, naročajo zunaj rednega tehnološkega procesa. Žal pa se te oblike dela prepogosto pojavljajo tudi tam, kjer gre za redno delo in pomenijo čisto kršenje delovne zakonodaje. Posebej smo obravnavali vse oblike agencijskega dela kot vira prekarnosti. Ugotavljali smo, da se delodajalci poslužujejo teh oblik zaradi izogibanja odgovornosti do delavcev in možnosti večjega preniklo obdavčenega dobička. Ta se v družbenem proizvodu pojavi v višjem odstotku ravno v državah, kjer je več prekarnega dela.

V svojem nastopu sem predvsem opozoril na potencialni problem prenizko oblikovanih skladov proračuna države za socialne potrebe, zaradi množičnega prekarnega dela. Predlagal sem še, da vsako delo imenujemo po njegovi obliki in trajanju in v celoti opustimo pojem *prekarnost*. Zanimiv je pogled politike, ki na to temo odgovarja, da se za pokojnine ni treba bati, saj bo država vedno poskrbela za starejšo populacijo. Ni jim bil všeč moj odgovor, da ni vprašanje, ali skrbijo ali ne, za nas starejše je pomembno, ali nam bodo zagotovljene vse možnosti nege in skrbi enako kot v razvitih skupnostih in torej bolje, kot je to danes. Zaključek konference je bil enoten. Najti moramo načine za zmanjšanje prekarnih oblik dela na raven, kot jo poznajo države, ki nam služijo za vzor spoštovanja reda in ljudi.

Boris J. Bregant

Ob Svetovnem dnevu ozaveščanja o nasilju nad starejšimi

Generalna skupščina Združenih narodov je v svoji resoluciji 66/127 določila 15. junij za Svetovni dan ozaveščanja o nasilju nad starejšimi. Demografske spremembe kažejo, da se število starejših in življenjska doba vse bolj povečujeta. V družbi starejših zaznavamo vedno več nasilja, izkoriščanja, zanemarjanja, omejevanja in verbalnih zlorab. Zanemarjanje, omejevanje

in verbalna zloraba so močno prisotni in so ravno tako nesprejemljive oblike nasilja kot sta fizično ali ekonomsko nasilje.

Na globalni ravni je nasilje vse večji in večji družbeni problem. Vse oblike nasilja pri starejših vplivajo na zdravje in posegajo na področje njihovih temeljnih človekovih pravic. Danes ne moremo več govoriti, da je nasilje nad starejšimi tabu tema, a

je vseeno nujno potrebno ozaveščati ljudi okoli sebe, da je nasilje nad eno najbolj ranljivih družbenih skupin množično prisotno, zato je potrebno o tem perečem problemu stalno govoriti. Politika mora zagotoviti, da se ponovno vzbudi spoštovanje in starejšim ponudi orodja, ki jim bodo omogočala človeka dostojno, samostojno in neodvisno življenje. Starejši morajo imeti dostop do vseh virov, ki zagotavljajo človeku

dostojno življenje - delo, kultura, bivalni in gibalni pogoji, izobraževanje, vključenost v družbeno odločanje, bistveno izboljšanje dostopnosti in dosegljivosti do zdravstvenih storitev in storitev dolgotrajne oskrbe, ki jo je treba končno sistemsko urediti, temelječih na široko zasnovani solidarnosti med zdravimi in bolnimi ter med premožnejšimi in socialno prikrajšanimi.

ZDUS se pomembnosti samostojnosti in neodvisnosti še kako zaveda in spodbuja, da starejše osebe ostanejo v domačem okolju čim dlje neodvisni. Dokaz za to je socialno-varstveni program Starejši za starejše.

Foto Freeimages

ZDUS se pomembnosti samostojnosti in neodvisnosti še kako zaveda in spodbuja, da starejše osebe ostanejo v domačem okolju čim dlje neodvisni. Dokaz za to je socialno-varstveni program Starejši za starejše, ki ga izvaja 3.500 prostovoljcev društev upokojencev po vsej Sloveniji, ki obiskujejo starejše nad 69 let in jim po izkazani potrebi nudijo ali organizirajo potrebno pomoč.

še, ki ga izvaja 3.500 prostovoljcev društev upokojencev po vsej Sloveniji, ki obiskujejo starejše nad 69 let in jim po izkazani potrebi nudijo ali organizirajo potrebno pomoč.

V programu se srečujejo z široko paleto problemov, s katerimi se soočajo starejši. Situacija, ki vključuje zanemarjanje, verbalno nasilje in omejevanje in je v družbi zelo

prisotna in še kako živa in aktualna: otroci s svojo družino živijo v hiši ostarelih staršev in jim za zaradivi njihovega lastnega doma omejujejo pravico do socialnih stikov, jim pri vsakodnevnih opravilih niso v pomoč, jim nagajajo, predvsem pa jih vsakodnevno zmerjajo in jih tudi drugače verbalno zlorabljujejo. Pri tem nemočni ostajajo tako starši kot tudi sorojenci, sorodniki, sosedje in vsi, ki bi starejšim želeli omogočiti vse potrebno za dostojno življenje, a jim povzročitelj nasilja to preprečuje.

Vodstvo ZDUS

Predlog SDS o demografskem skladu je primerna podlaga za nadaljnjo razpravo

»Predlog zakona o Slovenskem demografskem skladu, ki so ga vložili poslanci SDS, predstavlja primerno podlago za nadaljnjo obravnavo,« je bilo stališče vodstva ZDUS na posvetu o demografskem skladu, ki sta se ga udeležila predsednik Janez Sušnik in podpredsednica Vera Pečnik, potekal pa je v prostorih državnega sveta na pobudo stranke SDS.

V SDS predlagajo, da bi se v Slovenski demografski sklad preneslo celotno državno premoženje in bi se tudi večina prihodkov od tega premoženja namenila za pokojnine. Trenutno je namreč državno premoženje porazdeljeno med več upravljavcev. V stranki ocenjujejo, da bi s predlogom dosegli dva cilja: »izboljšali položaj upokojencev, ki je v veliki meri izpod ravni razvitosti Slovenije, po drugi strani pa bi razbremenili delodajalce in zaposlene pritiska, da

»Komisija je na delovni seji predlog zakona ocenila kot *primerno podlago za nadaljnjo obravnavo*. Predlog bodo v prihodnje obravnavali tudi drugi organi zveze. Preverili bodo tudi vladni predlog zakona, po katerem bi pod demografski sklad sodile portfeljske naložbe države,« je še izpostavil predsednik Sušnik. Država ima po njegovih besedah trenutno več kot 12 milijard evrov premoženja v gospodarskih družbah in drugod.

je treba vedno več denarja namenjati za pokojnine,« je na razpravi dejal poslanec SDS Andrej Šircelj. Komisiji za bivalni standard in pokojninsko politiko (ZDUS) so pri predlogu SDS vseč predvsem predlagani viri financiranja sklada, saj, kot je stališče komisije predstavil Janez Sušnik, predsednik ZDUS, menijo, »da bi bili dobički portfeljskih naložb, iz katerih bi država sredstva črpala, prenizki.«

»Komisija je na delovni seji predlog zakona

ocenila kot *primerno podlago za nadaljnjo obravnavo*. Predlog bodo v prihodnje obravnavali tudi drugi organi zveze. Preverili bodo tudi vladni predlog zakona, po katerem bi pod demografski sklad sodile portfeljske naložbe države,« je še izpostavil predsednik Sušnik. Država ima po njegovih besedah trenutno več kot 12 milijard evrov premoženja v gospodarskih družbah in drugod. To premoženje so po njegovih besedah ustvarile prejšnje gene-

Foto Freeimages

racije, zaradi česar se mu zdi primerno, da bi ga uporabili za financiranje pokojnin teh generacij. Po njegovi oceni tako tudi ne bi dodatno obremenjevali javnih financ.

A tako komisiji kot Sušniku osebno se zdi ta vprašljiva način upravljanja in način koriščenja premoženja sklada za tekoče izplačevanje pokojnin. Predlog zakona

namreč določa, da sklad vse te naložbe upravlja samostojno in neodvisno od državnih organov. Država bi po njegovem mnenju vseeno morala imeti nadzor nad razvojno politiko sklada. Pomisleke pa ima tudi glede izbire članov nadzornega sveta sklada. Meni namreč, da bi morali biti v nadzornem svetu tudi člani civilne družbe. »Po predlogu zakona bi člane nadzornega sveta izbirale poslanske skupine. Tako želijo v SDS zagotoviti transparentno delovanje, saj poslanke in poslanci dejansko predstavljajo vse volivke in volivce,« so na razpravi povedali predstavniki stranke. Med govori na posvetu so bili tudi poslanec in predsednik stranke SDS Janez Janša, evropska poslanka iz vrst SDS Romana Tomc, poslanec SDS Andrej Šircelj in predsednik seniorjev in seniorok SDS Branko Šumenjak. Med drugim so poudarili potrebo po čim hitrejši ureditvi področja pokojnin.

Povzeto po STA

V zdravstvu postopoma in razumno

V januarju je ZDUS izdala Dolgoročno reformo zdravstva v Sloveniji. Gre za model celostnega spreminjanja javnega sistema zdravstvenega varstva (SZV, v nadaljevanju: zdravstva), ki sledi tehnologiji spreminjanja javnih sistemov socialne varnosti v konkretnem času in prostoru.

O potrebnih spremembah v zdravstvu govorimo že nekaj časa, z njihovim udejanjanjem pa se ne znamo ali ne upamo spoprijeti. Nikakor ne moremo dočakati nosilcev zdravstvene politike, ki bi imeli pravo voljo, znanje, izkušnje, intelektualno širino in zlasti pogum, da bi se lotili resnično potrebnih sprememb v zdravstvu, s katerimi smo bili kar dolgo časa zelo zadovoljni. Kako torej začeti? Prav gotovo ne s takojšnjim parcialnim spreminjanjem zdravstvenih zakonov in drugih predpisov v zdravstvu, saj se zdravstvena reforma z njimi že konča in ne začne. Prej je potrebno doseči trdno družbeno in politično soglasje o ciljih in vsebini sprememb v zdravstvu. S predlogi in odločitvami v razvojnem in pravno-finančnem delu zdravstvene reforme pa ne smemo ogrožati tekočih in razvojnih interesov drugih področij ožjega javnega sektorja. Omeniti velja tudi, da Evropska unija še nima obljubljenega »evropskega socialnega sporazuma« in so države na področjih javnih sistemov socialne varnosti, med katerimi je

tudi zdravstvo, povsem suverene. Kakšno zdravstvo bomo imeli v prihodnosti, je tako odvisno od nas samih. Delo je zelo zahtevno. Vsak bo moral narediti nekaj, vsi skupaj pa vse. Med številnimi možnimi cilji reforme zdravstva sta, po našem mnenju, zelo pomembna dva: **varovati in krepiti zdravje posameznika in skupnosti ter ponovno doseči javnofinančno vzdržnost zdravstva kot skupno dobro.** V nadaljevanju bomo zelo zgoščeno najprej omenili stanje v naravnem in družbenem okolju, ki že, ali bo, tudi dolgoročno, dobro ali slabo vplivalo na zdravje in zdravstvo, nato pa še temeljna področja ukrepanja, ki naj vodijo k doseganju ciljev.

Naravno in družbeno okolje

V naravnem okolju omenimo segrevanje planeta, zastrupljanje pridelave in industrijske predelave hrane. Pri družbenem okolju začnimo s političnim okoljem, kjer opazamo deficit intelektualne širine vladajočih političnih elit in prepočasne razvojne odločitve. V ekonomskem okolju bi kazalo več pozornosti nameniti produktivnosti in dodani vrednosti opravljenega dela, visokemu absentizmu in prezgodnjemu upokojevanju. V demografskem okolju se soočamo s hitrim staranjem prebivalstva in nizko rodnostjo, ki vodi v demografski deficit. In še nekaj besed o socialnem okolju. Slove-

nija je pravna in socialna država. Zato je na področjih javnih sistemov socialne varnosti, glede na stopnjo civilizacijske razvitosti slovenske družbe, najprej treba ugotoviti, kdo v resnici potrebuje socialno pomoč, kakšno in koliko. To ne bo težko, če nam v Sloveniji uspejo realne definicije absolutne in relativne »revščine« (revščina je sicer relativni pojem), »spodobnega življenja« in »upravičene neenakosti«.

Skrb in odgovornost za zdravje posameznika in skupnosti

Za zdravstveni sistem je to pomembna notranja rezerva. Vsi imamo splošno »pravico do zdravja« (OZN, 1948), pri kateri gre za statusno enakost med ljudmi, ne za distributivno materialno enakost. Dobro zdravje je odvisno predvsem od zavestne izbire zdravega življenjskega sloga in je del odgovornosti za lastno življenjsko usodo. Sem sodi tudi zdravo okolje (zrak, voda, hrana), kar pa je skrb države. Zdravstveno vzgojo naj bi vključili v učne programe vseh šol na vseh stopnjah.

Košarica skupnih dobrin (pravic) obveznega zdravstvenega zavarovanja

V mislih imamo kritični pregled (analizo) obsega in vsebine skupnih zdravstveni

dobrin OZZ. Te določa država (po načelu partikularnosti države), ki mora skrbeti za dolgoročno skladnost med močjo narodnega gospodarstva in njegovih razvojnih zmožnosti (potencialov) ter javno porabo, v kateri so tudi izdatki za javnofinančno vzdržne javne sisteme socialne varnosti. Analizo opravimo po skupinah dobrin (zdravstvene storitve, zdravila in medicinski pripomočki, nezdravstvene storitve, denarne dajatve). Končamo jo z ustvarjalno sintezo, v kateri se odločimo, katere pravice ohraniti, omejiti (stvarno, finančno) ali morda celo izločiti iz OZZ brez večjih zdravstvenih oz. finančnih tveganj bolnikov. Seveda moramo upoštevati tudi nove skupne dobrine v zdravstvu (socialne storitve dolgotrajne oskrbe in morda tudi paliativne oskrbe).

Natančna mreža javne zdravstvene službe

Skoraj neverjetna je brezbržnost vsakokratnih nosilcev zdravstvene politike do enakomerne geografske porazdelitve materialnih in človeških zmogljivosti zdravstva. Saj gre pri tem vendar za optimalno fizično dostopnost bolnikov ter njihovo nediskriminatorno (»pravično«) dostopnost do zdravstvene obravnave na račun OZZ. Tudi menedžment izvajalcev javnih zdravstvenih programov bi moralo zanimati dopustno število in poklici zaposlenih, s katerimi lahko organizirajo in uspešno vodijo delovne procese (kdo dela, kaj, kje, koliko in po čem). Zdravstvena politika se mora v prihodnosti prioritarno posvetiti osnovni zdravstveni dejavnosti, ki je »temelj zdravstva« (Ljubljanska listina, 1996). Zaposlovati mora več kot polovico vseh zdravstvenih delavcev, ki morajo biti tudi ustrezno nagrajevani. Staranje prebivalstva, ki ga spremlja naraščanje zdravstvenih potreb, bo v prihodnosti narekovalo širjenje mreže in bolj gospodarno organiziranje izvajalcev.

Dolgoročna javnofinančna zdržnost OZZ

Vse večje zdravstvene potrebe ter nove (drage) zdravstvene tehnologije povzročajo stalne pritiske na rast javne zdravstvene porabe tudi v razvitih državah in že ogrožajo njihovo javnofinančno vzdržnost. Države bodo prisiljene postopoma in nadzorovano omejevati javno zdravstveno porabo. Pri udejanjanju obljub o povečevanju neto plač in pokojnin bodo ljudje morali in zmogli nameniti nekaj zasebnih sredstev tudi za lastno zdravje (z neposrednim doplačevanjem ali prek različnih oblik pravih nadstandardnih PZZ). Tako bo tudi preseženo široko in trdoživo »zastonjkarstvo«, ki se

Dolgoročna reforma zdravstva v Sloveniji

Dr. Marjan Česen

Napotek za razpravo o stanju v zdravstvu in zelenih spremembah

kaže tudi v preštevilnih ne nujnih obiskih in obremenjevanju že preobremenjenih zdravnikov. Omenimo naj tudi prispevke za OZZ. Ti morajo biti enaki za vse zavezance in plačani brezpogojno.

Profesionalizacija zdravstvenega menedžmenta.

Skrb za višjo kakovost, upravljanje in vodenje SZV in njegovih podsistemov je že ves čas zanemarjena. Če je javnega denarja zadosti in ga izvajalci prejema po željah, menedžment ni tako pomemben. Kadar pa javnega denarja ni zadosti, delo pa je potrebno opraviti, mogoče celo brez predolgih čakalnih vrst, brez dobrih menedžerjev ne gre. Takrat ne gre brez voditeljev, ki vedo, kako se z enakim denarjem lahko naredi več ali z manj denarja

enako. Vedo, kaj je načrtovanje sedanjih in prihodnih nalog, racionalna organiziranost strokovnih in poslovnih procesov ter poslovanje brez izgub. Še prej pa se morajo ukvarjati z zaposlovanjem potrebnih delavcev, njihovo dejansko prisotnostjo na delovnem mestu in predolgo celoletno odsotnostjo od dela, delovnimi obremenitvami, stimulativnim nagrajevanjem bolj učinkovitih in bolj uspešnih, dopustnim delom zunaj rednega delovnega časa pri tujem delodajalcu ipd. **Spremembe v zdravstvu bodo terjale veliko trdega dela nosilcev zdravstvene politike, medicinske stroke in javnih plačnikov, civilne družbe ter sposobnega, poštenega in odgovornega javnega zdravstvenega menedžmenta.**

Marjan Česen

Srečanje z zamejskimi društvi na Dnevih medgeneracijskega sožitja

Že kar tradicionalno, vsakoletno srečanje s predstavniki zamejskih društev upokojencev je potekalo tudi letos, prvič na Dnevih medgeneracijskega sožitja, dogodku, ki ga je ZDUS pripravila v sodelovanju z Medgeneracijsko koalicijo Slovenije.

Srečanja so se udeležili Pierina Furlan, predstavnica Kruta, Krožka za kulturno, športno in podporno udejstvovanje iz Trsta, Sonja Božič v imenu Društva slovenskih upokojencev iz Trsta, Emil Tomšič v imenu Društva slovenskih upokojencev za Goriško, Stanka Noković, predstavnica Slovenskega doma iz Zagreba, Ladislav Nemeš za Društvo upokojenih Porabskih Slovencev iz Monoštra, in Jožko Hudl ter Jože Opetnih, ki sta se srečanja udeležila kot predstavnika Društva Slovenskih upokojencev iz Koroškega Pliberka. Pokroviteljka srečanja, ministra Petra J. Česnika, je njegovo ministristvo opravičilo, razgovor pa je vodila Jožica Puhar ob pomoči Branka Suhadolnika. Uvodoma smo na kratko predstavili dejavnost in aktualne akcije ZDUS ter posebej sodelovanje na področju rokodelstva, ki se širi. Večino razpoložljivega časa smo prepustili gostom, da so sami predstavili svoje organizacije, njihovo vlogo in delovanje ter opisali morebitne izkušnje s področja sodelovanja s slovenskimi društvi ali širše. Večina gostov je zatrdila, da je njihovo poglavitno poslanstvo ohranjanje slovenstva v drugem narodnostnem okolju, kulturno udejstvovanje, ohranjanje in učenje slovenskega jezika ter prenašanje tega in drugih izročil na mlajše generacije. Društva predstavljajo možnost za srečevanje članstva, za druženje med seboj in z mlajšimi generacijami, organizacijo raznih dogodkov in skupno delovanje na različnih področjih – šport, rekreacija, izletništvo, rokodelstvo ipd. Programi se deloma razlikujejo, odvisno seveda od potreb in želja vključenega članstva.

Čeprav že zdaj sodelujejo s slovenskimi društvi in organizacijami, si večinoma želijo intenzivnejšega sodelovanja, povezovanja za skupen nastop v projektih, več organiziranih kulturnih in drugih dogodkov ter prejemanje informacij o akcijah, ki jih v Sloveniji vodi ZDUS.

Zaključki in predlogi

1) Gostje so bili zadovoljni, ker so imeli ob srečanju priložnost, da se osebno

Jožica Puhar je v imenu ZDUS gostila predstavnike sorodnih organizacij.

spoznajo in navežejo stike za bodoče sodelovanje.

- 2) Želijo si še več izmenjav praktičnih izkušenj z drugimi društvi in društvi iz Slovenije na konkretnih akcijah in programih.
- 3) Poleg sodelovanj rokodelskih skupin, ki že potekajo, si želijo več priložnosti za prenos znanj in spretnosti mlajšim generacijam.
- 4) Ocenjujejo, da bi imeli več možnosti pridobiti razne projekte, če bi se bolj povezali in vzpostavili partnersko sodelovanje na obmejnih območjih.
- 5) Predlagajo intenziviranje kulturnih in drugih dogodkov, kjer sodelujejo člani društev z dveh ali več obmejnih območij.
- 6) Društvo iz Pliberka si želi razširitev sodelovanja s sedanjih, pretežno obmejnih stikov, na društva v notranosti Slovenije oz. drugih slovenskih regij.
- 7) Krožek KRUT predlaga, da jim posredujemo dokumente, ki jih vlagamo kot zahteve ali predloge našim oblastem oziroma odločevalcem v državi - kot možne vzorce ravnanja.

Gostom smo ob koncu razgovora izročili skromna promocijska darila in jih pogostili s kosilom.

Krožek KRUT tvori članstvo v starosti nad 50 let. Imajo celo vrsto dejavnosti: kulturne in družabne dogodke, fizične aktivnosti za vzdrževanje kondicije, izletništvo itd. Zadnja leta se prijavljajo na razpise

Dežele Furlanije Julijske Krajine na področju kulturne dediščine, pri medgeneracijskih temah, zadnjo sezono pa so vključili tudi izobraževalne programe vseživljenjskega učenja v več segmentih. Vloge so jim odobrili tako kot italijanskim društvom. Imajo stike z goriškimi upokojenci, že 15 let sodelujejo v programu Mali princ, povezujejo se z zvezo invalidov ipd. Želijo si več informacij o dejavnostih in pobudah ZDUS.

Društvo upokojencev iz Trsta se vključuje v aktivnosti, ki jih vodi KRUT. So društvo z dolgoletnim stažem. Sodelujejo kot partner v različnih projektih.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško (380 članov) ima v programu predvsem aktivnosti za prosti čas. Želijo pritegniti starejše osebe, da gredo ven, se vključijo v družbo, zato organizirajo tekom leta različne prireditve. Imajo stike s slovenskimi društvi na Primorskem, pobrateni so s Solkanom, sodelujejo pa tudi z društvom iz Trbovelj. Tudi oni se trudijo ohranjati slovenstvo in slovensko identiteto. Vzdržujejo stike s šolami (pišejo spise o starih starših ipd.). Pred spremembo zakonodaje so organizirali tudi izlete, zdaj pa to delajo turistične agencije. (Predsednik društva je pred kratkim odstopil).

Kulturno prosvetno društvo Slovenski dom iz Zagreba deluje bolj kot upokojensko združenje. Slovenci večinoma postanejo člani Slovenskega doma, ko

gredo v pokoj. Mlade težko motivirajo za vključitev in delovanje. So mestna organizacija in iz tega naslova dobijo nekaj finančnih sredstev. So že stara organizacija, saj letos praznujejo 90-letnico. Imajo šolo slovenščine, za katero je velik interes, bolj med odraslimi kot šolsko mladino. Njihov pevski zbor ima tradicijo in redno nastopa na srečanju zborov v Šentvidu in na prireditvi Primorska poje. Želijo ohraniti pripadnost slovenskemu narodu in ohranjati dediščino, kolikor pač morejo. Imajo dobro utečene stike s Slovenijo in Slovenci. Enkrat na teden imajo obiske iz vrtcev.

Veliko se ukvarjajo tudi s stimuliranjem fizičnih dejavnosti članstva. Sodelujejo z našimi rokodelskimi skupinami.

Društvo Porabskih Slovencev iz Monostra ima zdaj volitve. Sicer pa se ukvarjajo z ohranjanjem kulturne dediščine, prenašanjem znanj na mlade, rokodelstvom in raznimi oblikami druženja. Želijo si vključitve v skupne projekte ob meji.

Društvo slovenskih upokoencev Pliberk pokriva članstvo iz Pliberka in bližnje okolice (330 članov). Imajo tudi člane, ki še niso v pokoju. Seveda so Slovenci na Koroškem vključeni tudi v druga

društva. Imajo jih predvsem politične stranke, medtem ko jih upokoenci nimajo. Slovenci so se v obliki društev organizirali predvsem zaradi slovenstva in ohranjanja materinščine. Sodelujejo tudi z ostalimi tremi slovenskimi društvi na Koroškem. Z matično domovino imajo zelo dobre povezave, organizirajo izlete, sodelujejo v kulturnih prireditvah (redno v Begunjah). Organizirajo jezikovne tečaje obeh jezikov, tudi za odrasle. Medse vabijo zlasti upokojene učitelje.

Jožica Puhar, Mednarodno sodelovanje ZDUS, foto Urška Boljkovac

Letna Generalna Skupščina AGE – Platform Europe 2019

Potekala je od 12. do 14. junija 2019 v Bruslju. Sreda, 12. junij: Letna generalna skupščina 1. del – Upravne in statutarne zadeve; četrtek, 13. junij: Letna konferenca »Enakost in participacija v starosti: Kakšno vlogo ima socialna zaščita in izobraževanje?; petek, 14. junij: Letna generalna skupščina 2. del – Krepitev zmogljivosti članov za soočanje s staromrznostjo in (ne)diskriminacijo.

Skupščina je med upravnimi zadevami obravnavala sledeče točke dnevnega reda:

1. Poročila organov AGE in pregled enoletne dejavnosti skupaj s finančnimi rezultati za preteklo leto.
 2. Načrtovanje in potek letošnjega dela ter njegovo financiranje, valorizacija.
 3. Kadrovske zadeve in zadeve članstva (sprejem novih kandidatov za članstvo; izteki mandatov).
 4. Sprememba statuta (člen, ki zadeva možen način virtualnega glasovanja).
 5. Delo v letu 2020 in potrebna finančna sredstva.
 6. Predlog za dolgoročno finančno stabilnost organizacije.
 7. AGE barometer ali poročilo o napredku pri položaju starejših v EU in nekaterih državah.
 8. Pogled na delovanje po evropskih parlamentarnih volitvah in po letu 2020 – kako vplivati na nove socialne načrte EU v sinergiji z Evropskim stebrom socialnih pravic in z Agendo 2030.
 9. Sprejem Zaključne deklaracije.
- V drugem delu skupščinske razprave

Krepitev zmogljivosti za člane AGE bo govorila o boju proti staromrznosti, njegovih konkretnih oblikah in kampanjah v AGE in nekaterih državah EU, z oceno uspešnosti in razpravo, kako naprej na nacionalnih ravneh.

Sledila je panelna razprava z naslovom **Kako narediti jutrišnjo EU bolj vključujočo?** Poleg generalne sekretarke AGE platform so o tem razpravljali še predstavnik stalnega predstavništva Nemčije pri EU – vodja oddelka za družino, starejše, ženske in mladino ter predstavnik Generalnega direktorata za pravosodje in potrošnike Evropske komisije – vodja oddelka za nediskriminacijo in Rome.

Nemčija je ob tej temi predstavila tudi svoje aktivnosti namenjene starejšim v času predsedovanja Svetu EU, v prvi polovici 2021. Letna konferenca Enakost in partici-

pacija v starosti, s podnaslovom **Kakšno vlogo ima socialna zaščita in izobraževanje?**, je v dveh panelih obravnavala tovrstno tematiko, ki je bila tudi predmet razprave na OEWGGA in v kontekstu okoljskih ter socialnih ciljev za industrijske države in države v razvoju, akta o Vzdržnih razvojnih ciljih (2015–2030). Razpravo so zaokrožili komentarji predstavnika Ekonomske komisije ZN za Evropo, vodje urada za zvezo med Svetom Evrope in EU ter predstavnice Generalnega direktorata za zaposlovanje in socialne zadeve Evropske komisije – direktorice za socialne zadeve. Udeleženci pa smo se seveda vsak po svoje vključevali v razpravo.

Več o posameznih temah pa v naslednji številki ZDUS Plus.

Jožica Puhar, članica Upravnega sveta AGE

Photo by Eberhard Grossgasteiger on Unsplash

Pesem nas združuje

Majski četrtek – bogato zelen in cvetoč, ki nam danes ponuja še bogastvo pesmi, bogastvo zborovskega petja. Odpelo je 11 zborov, prisluhnili smo 33 pesmim; ponarodelim, črnskim duhovnim, ljudskim iz različnih slovenskih pokrajin, vse pa v izvedbi članov DU Pomurja.

Na reviji je zapelo 11 zborov, od tega domače ljudske pevke, ki so nastopile kot skupina gostitelja in izven konkurence, 4 ženski in 6 mešanih pevskih zborov. Selektorica, strokovnjakinja, ki je spremljala revijo in jo tudi ocenila, je bila s skupinami zadovoljna; sicer pa je vsak zbor dobil njeno strokovno oceno. Tudi mi, kot organizatorji, smo srečanje ocenili kot uspešno, glede na število zborov in številčnost

pevcev. Pomurju oz. PPZ DU Murska Sobota veliko pomeni, da ima v svojih vrstah 200 zavzetih in uspešnih pevcev, upokoјencev. To zagotovo koristno vpliva na preživljanja 3. življenjskega obdobja – saj prinaša aktivnost kot obvezo, druženje, prijetno izpolnitev prostega časa, nekašno dodatno izobraževanje, pa mogoče še kaj. Takšna potrditev dviga kvaliteto posameznika in okolice, veliko prispeva h kulturnemu utripu kraja, ohranjanju pesmi in je zgled ene izmed aktivnosti, ki mora živeti v javnosti. So pa tudi težave: zdravje in sposobnosti posameznih pevcev, pa pevovodje. Te je težko dobiti in jih obdržati. Zakaj le? Poleg tega, da jih primanjkuje, jih je potrebno še finančno stimulirati in pojavi se problem financiranja. DU nimajo

dovolj lastnega denarja za tako nagrajevanje. Pevci poleg vsega kar vlagajo v to dejavnost, ponekod in občasno še dodajo iz lastnega žepa prispevek za pevovodjo. Pa tudi to jih ne ustavi – oni pojejo dalje. Kajti to delo ni več v celoti le amatersko, zagnanost pa usiha. Kljub opisanim težavam pa so in smo v DU in pri PPZ DU Murska Sobota zadovoljni. Ko zapoje v dveh urah 200 pevcev, in jim nato ob zaključnem druženju ponudiš skromno pogostitev, opaziš zadovoljstvo vseh prisotnih. Izveš oz. izvemo, da smo na pravi poti in ves trud v trenutku izhlapi zaradi topline, ki ostaja in nam daje žar za nadaljnje delo. **Hvala vsem, ki opazite ali gojite vrednoto, da nas tudi pesem združuje.**

Danica Kocet

Družijo jih petje

Mirno lahko (za)trdimo, da to drži. V petek, natančneje 10. maja, so to dokazali pevke in pevci upokoјenskega MePZ Avgust Šuligoj na jubilejnem koncertu, ki so ga pripravili v čast 35 letnemu neprekinjenemu delovanju, ali bolje rečeno – prepevanju.

Preko osemdeset pevk in pevcev se je zvrstilo na odru v tem času, vrsta predsednikov zborov, med njimi prednjači Breda Poljšak z dvajsetletnim predsedovanjem, pevovodja Dimitrij Grlj, ki je soustanovitelj zboru, vodil pa ga je petindvajset let, pevovodinja Anamarija Surina, ki zbor vodi zadnje desetletje in seveda drugi, ki so z zborom sode-

lovali. Da so v vsem tem času stkali vrsto prijateljstev, so dokazali pevci Mladinskega PZ OŠ Dragotina Ketteja s pevovodnjo Damjano Kinkela in pianistko Nino Volk, pevska skupina Comodo in Vasovalci, trio Dimitrij, Jožica in Marjanka in Mladinska banda, učenci GŠ II. Bistrica. V programu so prevladovali ljudske, v različnih priredbah, pa tudi nekaj sodobnejših. Nadvse svečan je bil zaključek, ko so združeni pevci in pevke s solisti Damjano Kinkela, Moniko Šabec Dekleva, Borisom Ujčičem, Marjanko Stančič in Jožico Bubnič ter glasbeno spremljavo Kaje Kinkela, Martina Rojca, Anžeta Skoka, Tine Šajin in Polone Zadnik

občuteno zapeli venček domačih. Vodja Območne izpostave JSKD Igor Štemberger je v zahvalo za dolgoletno delo na glasbenem področju devetim članom zboru podelil Gallusova priznanja, predsednik društva Jože Rolih je čestital zboru in nagajencem, predsednici zboru Bredi Poljšak je podelil priznanje in zahvalo za dvajset let vodenja zboru, pevovodnji Anamariji Surina pa za vodenje zboru v zadnjem desetletju. Povezovalac programa Franc Gombač se je zboru, vsem nastopajočim in vsem, ki so zboru pomagali ter zvesti publiki zahvalil in jim zaželel še mnogo lepих doživeti.

Franc Gombač, foto Jože Rolih

Bistriški MePZ Avgust Šuligoj

Koncert Ljubljančanom je podarila Godba ljubljanskih veteranov

Koncert med zelenjem ljubljanskega Tivolija

Ljubljanski pihalni orkestri že vrsto let poglabljajo glasbeni koncept Starosti prijazne Ljubljane, vesele, prijazne in kulturne – tudi starejšim meščankam in meščanom – Ljubljane. Od sredine maja do sredine meseca septembra se bodo zvrstili v Rožnatem vrtu

Tivolija vsako nedeljo promenadni koncerti vseh petih ljubljanskih pihalnih orkestrów (PO Litostroj, PPO Vevče, PO Bežigrad, PO Vič in Godba ljubljanskih veteranov). Živa glasba nedeljskih promenadnih koncertov ob 11.uri privablja v Rožni vrt v Tivoliju

veliko, predvsem starejših, Ljubljančank in Ljubljančanov in oživlja nekdanjo urbano tradicijo rednih promenadnih koncertov. V nedeljo, 2. junija, je koncert Ljubljančanom poklonila Godba ljubljanskih veteranov.

Milan Pavliha, foto Anton Zupanc

Razstava ročnih del

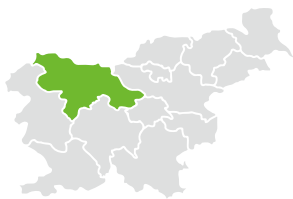
Ob dnevu ČS Golovec je DU Štepanjsko naselje že petič zaporedoma organiziralo razstavo ustvarjalnih ročnih del svojih članic in članov, ter drugih krajanov naše ČS. Razstava je bila v prostorih ČS Golovec odprta ob 20. 5. 2019 do 25. 5. 2019. Na razstavi je sodelovalo 15 ustvarjalcev.

Na uradni otvoritvi razstave so navzoče pozdravili predsednik našega društva Franjo Filipović, predstavnik ZDUS za rokodelstvo Branko Suhadolnik, ter predsednik sveta ČS Golovec Aleš Dakić, ki je ob pohvalnih besedah razstavo tudi odprl. Kulturni dogodek so popestrili otroci vrtca Otona Župančiča s plesom prijateljstva, učenci OŠ Božidarja Jakca z glasbeno

točko in recitacijo, člana našega društva, vsestranska umetnica in prostovoljka, dobitnica državnega priznanja Jolanda Ravnika Grum z glasbenim nastopom, ter harmonikar Branko Kozamernik. Zapisana mnenja, predvsem pohvale v knjigi vtisov, nas obvezujejo, da bomo s tovrstnimi aktivnostmi nadaljevali tudi v bodoče.

Gostimir Dakić, foto Janez Jaklin

GORENJSKA

Gorenjski upokojenci so se srečali v termah Snovik

V Termah Snovik se je na 28. srečanju upokojencev Gorenjske zbralo blizu dva tisoč članov gorenjskih društev upokojencev, med njimi tudi okoli 200 prostovoljk in prostovoljcev, ki delujejo v programu Starejši za starejše. Osrednji slavnostni govornik je bil župan Občine Kamnik, Matej SLAPAR. Vsem organizatorjem in prostovoljcem, ki so pripomogli, da dogodek lahko gostijo v njihovi občini, se je zahvalil in udeležence povabil, da še pridejo v njihove konce, saj imajo veliko lepot, ki si jih obiskovalci lahko ogledajo in ob njih uživajo.

»Hvala pa tudi vsem vam, ki ste danes tu, za vse, kar ste naredili za našo državo, saj ste trdo delali štirideset let in več, ali pa kakšno leto manj. Zaslužite si dostojne penzije, ki jih bomo lahko ustvarili, če bomo imeli močno gospodarstvo. Eno z drugim torej: za močne penzije in tudi močne plače za delavce. Mislim, da ste pravi tukaj, da se potrudimo, da bodo odgovorni delali tako, da bomo do te točke prišli,« je izpostavil župan Slapar. Predsednik PZDU Gorenjske Zdravko Malnar se je zahvalil vsem, ki so jim pri organizaciji dogodka najbolj pomagali. V prvi vrsti je to Občina Kamnik, ki je dogodek finančno podprla, pri čemer je izpostavil župana Mateja Slaparja, pa DU Kamnik, vključno s predsednikom Vinkom Polakom, ter številni prostovoljci, seveda tudi sponzorji in donatorji. »Brez Term Snovik, ki so ponudniki hrane in pijače, ne bi šlo, pa tudi brez Turističnega društva Tuhinjska dolina danes ne bi tukaj sedeli, govorili in se veselili,« je še dodal. V nagovoru je udeležence povabil k podpisu peticije ZDUS, ki poziva k ureditvi dolgotrajne oskrbe kot nove in posebne oblike socialne varnosti. Ob koncu je vsem zaželel, da se imajo lepo, da so zdravi in da se drugo leto zopet srečajo. O ureditvi dolgotrajne oskrbe je govoril tudi predsednik ZDUS Janez Sušnik, ki je poudaril, da upokojenci ne potrebujejo samo Zakona o dolgotrajni oskrbi, temveč celovito reformo. Seveda pa morajo biti upokojenci enotni in čim bolj množično podpreti ta prizadevanja. »Če boste samo jamrali in se nihče ne bo izpostavil, ne bo nič,« je poudaril in prisotne tudi malce okrcal, ker se niso dovolj številčno udeležili nedavnih

prvih Dnevov medgeneracijskega sožitja, kjer bi se z odgovornimi lahko pogovarjali o pokojninah, socialni in drugih težavah starejših. V Zvezi bodo z upokojenskimi zadevami in prizadevanji za reformo šli naprej, vendar pri tem potrebujejo podporo čim več upokojencev. Udeležence srečanja so pozdravili še predsednik DU Kamnik Vinko Polak, koordinator projekta Starejši za starejše za Gorenjsko Edvard Kavčič, direktorica upokojenskega hotela Delfin v Izoli Nina Golob ter prokurist Term Snovik in predsednik Turističnega društva Tuhinjska dolina Ivan Hribar. Uradni del srečanja so z nastopom popestrili MePZ DU Kamnik pod vodstvom Karle Urh ter ljudske pevke Predice. Po uradnem delu je za prijetno razpoloženje ob druženju igral ansambel Špica, udeleženci srečanja pa so si ogledali tudi Terme Snovik in spoznali njihovo ponudbo. Če povzamem mnenje udeležencev, s katerimi sem se pogovarjala (eden od njih je to objavil tudi na socialnem omrežju), je končna ocena srečanja: »Bilo je čudovito, hvala vsem, organizatorjem in izvajalcem.«

Slavica Bučan, foto Ferdo Kikelj

V Trziču ustanovili sosvet starejših

V trziški občini se je konec prejšnjega meseca na ustanovni seji oblikoval sosvet starejših. V njem si bodo informacije in ideje glede zagotavljanja kakovostne dolgotrajne oskrbe izmenjevali vsi deležniki, ki vplivajo na življenje starejših, od tistih, ki sprejemajo odločitve, ali pa se z delom s starostniki dnevno srečujejo, do tistih, ki so oskrbe deležni.

Kot pravi trziški podžupan in predsednik Sosveta starejših Občine Tržič Jure Ferjan, je nenehno sledenje realnim potrebam starejših ključnega pomena pri premagovanju številnih izzivov, ki jih prinaša tretje življenjsko obdobje. Glede na strukturo prebivalstva in daljšanje življenjske dobe gre za področje dela, ki odpira pomembnejša vprašanja v družbi. Kakovostna dolgotrajna oskrba pa velja za pglavitni dejavnik, da je lahko tudi starost lepa. Zato so v občini oblikovali sosvet, v katerem so poleg predstavnika Občine Tržič tudi predstavniki: DU Tržič, Doma Petra Uzarja, Centra za socialno delo Tržič, humanitarnih organizacij Župnijske Karitas Tržič - Bistrica in Območnega združenja Rdečega križa Tržič, Društva invalidov Tržič ter patronažne službe Zdravstvenega doma Tržič. Glavna prioriteta sosveta je v prvi fazi ocena dejanskega stanja in sledenje resničnim potrebam starostnikov. Sosvet je namenjen izmenjavi informacij in različnih mnenj, v prihodnje pa naj bi v njegovem okviru pripravili tudi predloge konkretnih rešitev in ukrepov tako na ravni občine kot posameznih ustanov, pa tudi širše. Kot je še povedal Ferjan, sodelovanje med različnimi akterji že obstaja, ampak je na voljo še veliko manevrskega prostora. Sosvet bo zato služil za prenos znanja in informacij ter sodelovanja med posameznimi organizacijami in ustanovami, kar je nujno tudi za to, da najdejo posameznike, ki potrebujejo pomoč, in z njimi navežejo prvi stik. Člani sosveta so o nekaterih aktualnih vprašanih oskrbe starejših spregovorili že na današnji ustanovni seji. Izpostavili so, da zakon o dolgotrajni oskrbi, ki po mnenju nekaterih preveč prelaga na prostovoljce, ni optimalen oziroma tak, kot bi si ga želeli. Poudarili so tudi problematiko tega, da patronažne službe lahko starostnikom pomagajo le v določeni meri, naprej pa morajo skrb zanje prevzeti humanitarne organizacije in društva, ki skrbijo tudi za socialni stik. V Trziču beležijo precejšen porast oskrbe na domu, saj se je število oskrbovanih v zadnjih letih povzpelo s 15 na 30 do 50. Tu je po Ferjanovem mnenju še veliko potenciala,

Predsednik DU Kamnik in župan Občine Kamnik

ki ga je mogoče izkoristiti. Enako velja za dnevno varstvo, ki ga izvaja dom starostnikov, v katerem je trenutno prostora še za pet ali šest varovancev, če bi se pokazal večji interes, pa bi zmogljivo-sti lahko tudi povečali.

Povzeto po STA

Blejski rotarijci predstavili informacijski sistem paliativne oskrbe

Gorenjska že vrsto let prednjači na področju izvenbolnišnične oskrbe paliativnih bolnikov. V okviru projekta iPalio so začeli pilotno uvajati še informacijski sistem, ki paliativnemu timu omogoča boljši in hitrejši dostop do pacientovih podatkov. Projekt, ki bi lahko služil kot zgled za celotno slovensko zdravstvo, so predstavili v ponedeljek zvečer na Bledu.

Projekt iPalio Gorenjska se izvaja v sklopu triletno donacije Rotary kluba Bled Splošni bolnišnici Jesenice za digitalizacijo izvenbolnišnične oskrbe paliativnih bolnikov na Gorenjskem. Kot je pojasnil **Stane Štefančič** iz Rotary kluba Bled, sodobna informacijska tehnologija z digitalizacijo podatkov olajša in izboljša delo na terenu. Omogoča takojšnjo dostopnost podatkov in povezovanje z informacijskim sistemom jeseniške bolnišnice ter sistemom e-zdravje. Vodilna strokovnjakinja za področje paliativne medicine **dr. Mateja Lopuh** je pojasnila, da bo vnašanje daljših izvidov v računalnik nadomestil poenostavljen program. **"To je pomembna pridobitev, saj smo vsi precej okupirani z biro-**

vsepostopod. Vendar tako strukturirane postavitve, da bi imeli posebno službo za paliativne bolnike v domači oskrbi, v drugih regijah še ni," je povedala. Pojasnila je, da na Gorenjskem z mobilnim paliativnim timom sledijo željam bolnikov, ki si želijo ostati v domačem okolju. Taka skrb je za svojce bolj obremenjujoča od namestitve umirajočega bolnika v bolnišnico ali dom za starostnike. **"Vendar verjamem, da so tisti, ki se za to odločijo, bolj nagrajeni v smislu dobrega občutka, da so za svojca storili vse, kar je bilo v njihovi moči,"** je poudarila. **"Delamo na tem, da bi svojce maksimalno razbremenili vsaj strogega negovalnega dela in jim omogočili, da bi bili predvsem svojci. Vendar to ni lahko, ker nimamo na področju dolgotrajne oskrbe praktično še nič narejenega,"** je opozorila Lopuhova in dodala, da sta zakon o dolgotrajni oskrbi in negovalna mreža, ki bo pomagala svojcem, nujna, da bo takšen model paliativne oskrbe lahko živel. Na Gorenjskem letno mobilni paliativni tim skrbi za okoli 600 umirajočih bolnikov, od katerih jih letno umre okoli 260. Njihov paliativni tim bi po besedah Lopuhove sicer potreboval kadrovske okrepitve, saj je zanimanja za tovrstni način oskrbe vse več. Pomaga jim nekaj krožečih specializantov in zdravnikov, ki prostovoljno delajo v timu.

ČK, foto Gaber Bregant

Člani DU Lukovica so gostili upokojujence sosednjih društev

Že drugo leto zapored nam je v Društvu upokojujencev Lukovica uspelo pripraviti srečanje z upokojujenci iz sosednjih društev. Prišli so člani domačega društva, upokojujenci iz Doba, Radomelj, Trzina, Domžal, Vira in Komende ter predstavniki PZDU Gorenjske. Malce nas je skrbelo, kakšno bo vreme, ampak 12. maja, ko je bilo naše srečanje, se je naredil prav lep dan.

Zbrali smo se v Spodnjih Praprečah pri gotski cerkvi sv. Luke, ki je kulturni spomenik državnega pomena z začetka 16. stoletja. Naša predsednica Marijana Grošel je pozdravila vse prisotne in nas na kratko seznanila s programom. Najprej smo si ogledali notranjost cerkve, o njenem nastanku in zgodovini pa nam je veliko povedala Marjana Flis Lederer. Z veseljem smo nato prisluhnili violinistki, potem pa še sami zapeli eno Marijino pesem in ugotovili, da je cerkev izredno akustična. Kot zanimivost naj povem, da so v njej posneli nekaj kadrov za film o Primožu Trubarju.

Po končanem ogledu te lepe cerkve smo se odpeljali h Gradiškemu jezeru, kjer nas je čakal aperitiv, sledil pa je kulturni program, v katerem je Anja Pervinšek, vnukinja ene od naših članic, zaigrala na violino, zapeli so tudi ljudski pevci iz KUD Fran Masej Podlim-

Doktorica Mateja Lopuh je navzočim predstavila poslanstvo ipaliove

kratskim delom," je izpostavila in dodala, da program omogoča zbiranje podatkov, kot neke vrste e-kartoteka. Ti podatki so nato na elektronski način na vpogled tudi drugim članom tima, ki obravnavajo istega bolnika. Pridobitve je vesel tudi direktor Splošne bolnišnice Jesenice **Janez Poklukar**. **"Informacijska podpora je dodana vrednost tako prepotrebni službi, kot je paliativa. Veseli smo, da to službo skupaj z Lopuhovo razvijamo naprej. Želimo jo postaviti na način, da bodo ljudje širom Slovenije imeli na voljo to zdravstveno storitev, kajti to je ena bodočih storitev, ki bo reševala tudi naš zdravstveni sistem,"** je prepričan direktor Poklukar.

Kot je še dejala Lopuhova, na Gorenjskem že dolgo orjejo ledino na področju izvenbolnišnične paliativne oskrbe, s katero se ukvarjajo od leta 2011. **"Tako organiziranega pristopa v drugih delih države zaenkrat ni bilo zaznati, so pa zametki**

barski, dve njihovi članici sta zaigrali odlomek iz Partljičeve komedije *Za nacionalni interes*. Za razpoloženje je poskrbel harmonikar Tone Habjanič, s katerim smo skupaj tudi z veseljem zapeli. Po končanem programu smo se okrepčali z golažem, ki sta nam ga postregla dva člana turistično olepševalnega društva Lukovica v rokovnjaški opravi. Sladkali smo se s pecivom, ki so ga pripravile naše upokojenke, pa tudi pijače ni manjkalo. Bilo je prijetno druženje, v katerem smo uživali vsi. Ob slovesu smo obljubili, da bodo ta srečanja postala tradicionalna, saj imamo v Črnem grabnu še veliko zanimivosti, ki bi jih radi predstavili bralcem.

Danica Osolnik, foto Silvo Maselj

Pohod gorenjskih upokojencev v Motniku

DU Motnik Špitalič je gostilo 237 upokojencev in upokojenk – pohodnikov iz petnajstih DU gorenjske regije (DU Javornik – Koroška Bela, Šenčur, Radomlje, Kamnik, Bitnje – Stražišče, Naklo, Komenda, Žirovnica, Jesenice, Preddvor, Žerjavčki – Trzin, Kranj, Gorje, Kokrica, Motnik Špitalič).

Komisija za šport, rekreacijo in gibalno kulturo pri Pokrajinski zvezi DU Gorenjske nas je izbrala, da organiziramo majski pohod za gorenjske upokojenke. Vodja pohoda Ivo Piskar nam je kmalu po izboru predstavil potek dogodka, za katerega smo vedeli, da bo za naše društvo kar velik zalogaj. Z gasilci smo se dogovorili, da so prevzeli ureditev prireditvenega prostora, strežbo in prodajo pijač ter spremljanje in varovanje pohodnikov na daljšem pohodu, saj so med njimi tudi prvi posredovalci pri zdravstvenih težavah in nesrečah. Gostinski lokal Nekropolis iz Šempetra v Savinjski dolini je poskrbel za hrano. Tudi za naše člane in članice je ostalo še veliko dela. Bili so spremljevalci na daljšem in krajšem pohodu, zjutraj so razdelili vrečke dobrodošlice, izvedli so srečelov in še kaj. Zjutraj so se pohodniki odpravili na daljši pohod. Vodja Ivo Orehovec jih je vodil skozi Pakališko na Srobotno, čez Farške ravni na Slopi, kjer so gasilci postregli čaj in kačjo slino. Po kratkem postanku so pot nadaljevali mimo kmetije pri Blancu in čez Motniško Belo nazaj na izhodišče. 85 pohodnikov se je odločilo za krajši pohod, udeležence pa smo razdelili v dve skupini. Marinka Mošnik in Majda Zupančič sva jih odpeljali po Motniški turistični poti in jih seznanili z vsemi enajstimi zanimivostmi na njej. Pohodniki so bili presenečeni in tudi navdušeni nad dejstvom, kaj vse se najde v tako majhnem kraju. Tudi nas so gasilci na gradu pogostili s čajem in kačjo slino. Pohodniki s kratkega pohoda smo

si ob koncu v gostilni pri Flegarju ogledali še ročne izdelke Flegarjeve Marice ter okušali špehovo potico in tuhinjsko filo. Malo po poldnevu smo se na prireditvenem prostoru zbrali vsi pohodniki. Tu smo se okrepčali z izbrano hrano in pijačo ter se zavrteli ob zvokih ansambla Goti. V uradnem zaključku sta nas pozdravila župan občine Kamnik Matej Slapar in predsednik PZDU Gorenjske Zdravko Malnar. Jože Keršič nam je povedal eno od različic legende o motniškem polžu. Predsednik DU Motnik Špitalič Ivo Orehovec pa se je zahvalil vsem, ki so kakor koli pripomogli, da je pohod tako dobro uspel, tudi sponzorjem. Predstavniki društev so prejeli diplomu – zahvalo za udeležbo. Druženje se je nadaljevalo tudi po uradnem zaključku. Poudariti moram še, kako smo se potrudili, da so pohodniki domov »odnesli« veliko motniškega: na vrečki je bil motniški grb, na plastenki vode etiketa s sliko motniškega gradu iz Valvasorjeve knjige *Slava vojvodine Kranjske*, reklamni material o Motniku, Špitaliču in Kamniku ter diplome s silhueto prangerja v ozadju. Za konec: Lahko smo veseli in ponosni, da nam je z združenimi močmi vse zelo dobro uspelo. Zadovoljni pa so bili tudi pohodniki.

Majda Zupančič, foto Marina Piskar

OSREDNJE-SLOVENSKA

25 let Društva vojnih invalidov Ljubljana

Društvo vojnih invalidov Ljubljana je 22. maja praznovalo petindvajsetletnico svojega delovanja. Že petindvajsetič so se srečali tovariši, soborci, vojaški vojni invalidi iz narodnoosvobodilne vojne, vojne za Slovenijo in mirnodobni invalidi ter njihovi svojci in prijatelji. Osnovna naloga društva je skrb za socialno in zdravstveno stanje članov.

Društvo aktivno sodeluje tudi pri oblikovanju in sprejemanju programov socialne varnosti, poklicne rehabilitacije, športa in rekreacije. Predsednik Društva vojnih invalidov Ljubljana Anton Orožim (pred 25 leti eden od ustanoviteljev ljubljanskega in slovenskega društva vojnih invalidov) se je v govoru zavzel za spoštljiv odnos do vojnih invalidov in vojnih veteranov. Udeležence sta nagovorila tudi zdaj že nekdanji evropski poslanec, Ivo Vajgl, in poslanka

Zbrani upokojenki so za gasilsko fotografijo stopili pod toplar

Prireditev se je pričela s slavnostnim nagovorom

Komisija za kadrovske, organizacijske in statutarne zadeve

OBVESTILO O PRIČETKU POSTOPKA ZA ZBIRANJE PREDLOGOV ZA PRIZNANJA

Na podlagi določb 28. in 29. člena **Pravilnika o priznanjih** z dne 18.4.2018
Komisija za kadrovske, organizacijske in statutarne zadeve začenja

POSTOPEK ZA ZBIRANJE PREDLOGOV ZA PRIZNANJA ZDUS V LETU 2019

Pobudniki in predlagatelji

Pri pripravi pobud in predlogov za priznanja ZDUS, pobudniki (DU in klubi) in predlagatelji (PZDU in ZDUS) upoštevajte določbe Pravilnika o priznanjih od 16. do 28. člena. V **obrazec za priznanje** je potrebno zahtevane podatke natančno in dosledno navesti.

Obrazec za priznanje je univerzalen, zato bodite pozorni pri navedbi vrste priznanja.

Roki za predložitev priznanj

Pobudniki, DU in klubi predložijo obrazložene pobude na predpisanih obrazcih na PZDU do vključno 31. 7. 2019.

PZDU kot predlagatelj priznanj pregleda pobude in po ugotovitvi, da kandidat izpolnjuje zahtevane pogoje in kriterije za pridobitev priznanj, sprejme predlog za priznanje. Te predloge in tudi svoje predloge za priznanja posreduje na ZDUS do vključno 30.9.2019 Komisiji za kadrovske, organizacijske in statutarne zadeve ZDUS.

Rok za vlaganje predlogov je potrebno spoštovati, ker prepozno vloženi predlogov komisija ne bo upoštevala (29. člen). Prav tako bo komisija zavrgla predloge za priznanja, ki niso posredovana na predpisanih obrazcih, nimajo ustrezne obrazložitve, ne upoštevajo pogoja postopnosti za dodelitev priznanja in ne upoštevajo štiriletno časovno razmerje ter drugih določb 29. člena pravilnika.

Zaradi lažje priprave predlogov za priznanja ZDUS so v nadaljnjem tekstu navedeni členi Pravilnika o priznanjih, ki opredeljujejo obravnavano področje.

ZDUS in PZDU vložijo predloge za PRIZNANJA ZDUS in POSEBNA PRIZNANJA ZDUS.

1. PRIZNANJA ZDUS

- pisno priznanje ZDUS,
- mala plaketa ZDUS,
- velika plaketa ZDUS,
- Častni član ZDUS.

Ta priznanja ZDUS se lahko podeljujejo (2. in 3. člen) upokojencem, članom DU ter organizacijam in sicer državnim organom, javnim zavodom, lokalnim skupnostim in njihovim organom, gospodarskim družbam in drugim organizacijam ter organom in fizičnim osebam za zasluge pri delovanju upokojenskih organizacij (v nadaljnjem besedilu organizacije in fizične osebe). Ta priznanja se lahko podeljujejo tudi tujim upokojenskim društvom in drugim organizacijam ter njihovim članom za prispevek h krepitvi in ugledu ter medsebojnem sodelovanju in pomoč (v nadaljnjem besedilu tuje organizacije in fizične osebe).

Pri pobudah in predlogih za priznanja ZDUS je potrebno upoštevati:

POGOJI ZA PODELITEV PRIZNANJ (16. člen)

Prvo priznanje, ki ga ZDUS lahko podeli upokojencu je pisno priznanje ZDUS. Podeli se lahko članu, ki je že prejel priznanje DU in PZDU na podlagi tega pravilnika po preteku in najmanj štiri letnega delovanja v DU. Naslednja priznanja se lahko podelijo po preteku štirih let od prejema prejšnjega priznanja.

Šteje se, da je pogoj števila let izpolnjen, če preteče četrto leto v tekočem letu.

Predlog za priznanje se predloži na posebnem obrazcu.

PISNO PRIZNANJE ZDUS (18. člen)

Upokojenec mora najmanj 4 leta uspešno delovati v upokojenski organizaciji na socialno-zdravstvenem, humanitarnem, kulturno-umetniškem, športnem, publicističnem, izobraževalnem ali drugih področjih v korist upokojencev in že prejeti priznanje DU in PZDU.

MALA PLAKETA ZDUS (19. člen)

Upokojenec mora najmanj 4 leta uspešno delovati v upokojenski organizaciji, s tem da je bil 4 leta predsednik ali član organa upokojenske organizacije ali da je v tem obdobju vodil eno izmed področij delovanja društva in je že prejel pisno priznanje ZDUS.

Že prejeta priznanje za zasluge, dodeljeno po doslej veljavnih pravilnikih, se upošteva kot pisno priznanje ZDUS.

VELIKA PLAKETA ZDUS (20. člen)

Upokojenec mora najmanj 8 let uspešno delovati v upokojenski organizaciji, s tem da je bil 8 let predsednik ali član organa upokojenske organizacije ali da je v tem obdobju vodil eno izmed področij delovanja društva in je že prejel malo plaketo ZDUS.

Že prejeta plaketa za zasluge, dodeljena po doslej veljavnih pravilnikih, se upošteva kot mala plaketa ZDUS.

ČASTNI ČLAN ZDUS (21. člen)

Priznanje Častni član ZDUS je najvišje priznanje ZDUS, ki se podeli za večletno delo in izjemne dosežke vodilnemu funkcionarju ZDUS, ki jih je dosegel ter vpliv teh na uspešno delovanje, razvoj, ugled in uveljavitev ZDUS.

2. POSEBNA PRIZNANJA ZDUS**PRIZNANJE ZA ZASLUGE ZDUS (22. člen)**

Se dodeljuje fizičnim osebam in organizacijam za uspešno delo pri krepitvi ugleda in vloge DU, PZDU in ZDUS v družbi in za izredno delo ali materialni doprinos na področjih njihovega delovanja ali za izjemno pomemben prispevek ali materialno pomoč pri izvedbi enkratnih aktivnosti.

PRIZNANJE ZA NAJBOLJ AKTIVNO DU (23. člen)

Priznanje za najbolj aktivno DU se podeljuje na predlog PZDU, enemu izmed najbolj aktivnemu DU, ki:

- izvaja najmanj pet panog v okviru športne, rekreativne in gibalne dejavnosti (na primer: planinarjenje, pohodništvo, kolesarjenje, plavanje in drugo) ter doseganje rezultatov na teh področjih na ravni PZDU in ZDUS;
- na področju kulture in tehnične kulture organizira najmanj tri različne dejavnosti (na primer: pevski zbori, folklor, godba, ansambli, dramska dejavnost, ročna dela, likovna dejavnost in drugo);
- aktivno izvaja izletniško in počitniško dejavnost, tudi v sodelovanju s soslednjimi DU;
- sodeluje v programu Starejši za višjo kakovost življenja doma
 - Starejši za starejše, ki ga uspešno koordinira pokrajinski koordinator;
- ima poravnane obveznosti do PZDU in ZDUS.

Za manjša DU, ki štejejo do vključno 100 individualnih članov pa se upošteva zmanjšanje aktivnosti iz prve in druge alineje prvega odstavka tega člena, na dve panogi oziroma področji.

PRIZNANJE PROSTOVOLJEC ZDUS (24. člen)

Priznanje prostovoljec ZDUS se za program Starejši za starejše na humanitarnem področju vsako leto dodeljuje ob upoštevanju naslednjih kriterijev:

- najmanj štiriletno uspešno delo na programu;
- doseženo število obiskov v skladu z veljavnimi navodili programa Starejši za starejše;
- dalj časa trajajoča organizirana pomoč ali storitev.

PRIZNANJE ZA OKROGLE OBLETNICE UPOKOJENSKIH ORGANIZACIJ (25. člen)

Za to priznanje lahko predlagate upokojensko organizacijo, ki aktivno in uspešno deluje nad 50 let za okrogle obletnice.

Tudi komisija za kadrovske, organizacijske in statutarne zadeve, na podlagi evidenc sama predlaga ta priznanja.

PRIZNANJE ZA OKROGLE OBLETNICE PEVSKIM ZBOROM, KULTURNIM SKUPINAM IN ŠPORTNIM SEKCIJAM DU (26. člen)

Za ta priznanja lahko predlagate pevske zборе, kulturne skupine in športne sekcije DU za njihovo aktivno in uspešno delo (od 10 let dalje let za okroglo obletnico).

Prosimo, upoštevajte navodila, da bo lahko komisija pravočasno oblikovala predloge za Upravni odbor ZDUS.

Za DU in klube je rok za predložitev pobud za priznanja na PZDU do vključno 31.7.2019. PZDU pa predloge na obrazcih predložijo do vključno 30.9.2019 na ZDUS.

Za dodatna pojasnila pišite na: tajnistvo@zdus-zveza.si ali pokličite na 01 519 50 86.

Ljubljana, 15.4.2019

Predsednica komisije
Karolina Vida Rozman, l.r.

PREDLOG ZA PRIZNANJE ZDUS

POBUDNIK	
Naslov pobudnika	

PREDLAGATELJ	
Naslov predlagatelja	

PREDLAGA SE PRIZNANJE	
Številka člena pravilnika	

PREDLAGANI PREJEMNIK PRIZNANJA (vpišite ime in priimek ali naziv, če gre za DU, skupino ali drugo)	
Število let v DU	
Dolžnosti in naloge ter obdobje izvajanja	
Dosedanja priznanja (vrsta in leto podelitve)	
KRATKA UTEMELJITEV PREDLOGA	

Datum posredovanja predlagatelju		Datum posredovanja ZDUS-u	
Podpis in žig pobudnika		Podpis in žig predlagatelja	

Pojasnilo:

Obrazec je univerzalen, zato je potrebna večja pozornost pri jasni opredelitvi pobude in predloga za priznanje ZDUS. Obrazec naj se izpolni v e - obliki, saj se bomo tako izognili morebitnim pravopisnim napakam pri izdelanih priznanjih. Prostor za vpisovanje je avtomatično prilagodljiv glede na število besed, ki jih boste vnašali neposredno v obrazec, seveda, če je le-ta izpolnjen elektronsko.

Levice v Državnem Zboru, Violeta Tomič, ter predsednik ZDVIS, Janez Podržaj. V kulturnem programu, po scenariju Silvane Knok, sta sodelovala stara znanca. Partizanski pevski zbor in Godba ljubljanskih veteranov (skupaj sta nastopala že ob 20. letnici društva) ter osnovnošolski otroci. Po pogostitvi s partizanskim golažem se je nadaljevalo druženje v veselem razpoloženju.

Milan Pavliha, foto Anton Zupanc

Slovesni dan prostovoljstva 2019

Na prireditvi ob Slovesnem dnevu prostovoljstva v okviru 20. Nacionalnega tedna prostovoljstva, 14. maja 2019 v Kulturnem domu Črna na Koroškem, so občinam, ki aktivno podpirajo prostovoljce in prostovoljske organizacije, podelili nazive **Prostovoljstvu prijazno mesto**, šolam in dijaškim domovom, ki spodbujajo prostovoljstvo učencev, nazive **Junaki našega časa**, zaposlenim v javni upravi, ki so se posebej izkazali kot prostovoljci, naziv Naj prostovoljec in Naj prostovoljka, zaposlen/a v javni upravi, mentorjem pa nazive Naj mentor in Naj mentorica prostovoljcev. **Častno pokroviteljstvo je sprejel predsednik Vlade Republike Slovenije, gospod Marjan Šarec, ki je na prireditvi podelil priznanja.** Za občine, prejemnice naziva Prostovoljstvu prijazno mesto, je pred podelitvijo potekal posvet županov na temo izmenjave dobrih praks in priložnosti za razvoj in promocijo prostovoljstva.

Veseli dan prostovoljstva 2019

Osrednji dogodek 20. Nacionalnega tedna prostovoljstva je potekal 16. maja na Bregu ob Ljubljani. Predstavilo se je 78 prostovoljskih organizacij, sodelovalo je 500 prostovoljcev in prostovoljk, dogodek pa je obiskalo 1500 obiskovalcev. Nacionalni posvet z naslovom *Nove prakse večjezičnosti v inkluzivnem učnem okolju* pa je potekal zadnje dni maja v Hiši Evropske unije na Dunajski 20 v Ljubljani. Pri sklopu Vloga lokalne skupnosti pri vključevanju priseljencev je s prispevkom o spodbudnem učnem okolju za migrante in solidarnosti, kot temelju vključenosti migrantov, sodeloval tudi vodja programa Dnevni center za migrante pri Slovenski filantropiji, Primož Jamšek.

Povzeto po STA

Izlet na Avstrijsko Koroško

Odziv za majski izlet Društva upokoencev Rakek je bil presenetljivo dober, povpraševanje je bilo namreč večje od predvidenega. Deževno jutro nas ni motilo, ko smo se odpeljali proti Gorenjski in čez mejni prehod Ljubelj, za katerega pravijo, da je najstrmejša in najlepša pot v Evropo. V Avstrijski zvezni deželi Koroški, kjer živi tudi slovenska narodna skupnost, smo se ustavili v Žitari vasi, v delavnici izdelovalca harmonik Aleksa Rutarja.

Tja se je Vipavec z družino preselil, ker je imel v Sloveniji težave s ponarejevalci njegovih harmonik. Ob zvokih harmonike smo nazdravili in zapeli nekaj slovenskih pesmi. Pot smo nadaljevali do vasice Globasnice, kjer so se naseljevali že Kelti in za njimi Rimljani in si ogledali romarsko gotsko cerkev. Naslednja točka je bila 843 m visok hrib svete Heme, obraščen s ponosnimi smrekami, macesni in bukvami, kjer sredi lepe livade ob več stoletij stari lipi kraljuje cerkev, ob njej pa je arheološki park z ostanki kar štirih cerkva. Kosilo nas je čakalo na slovenski strani v Ravnah na Koroškem, mestu, ki ga je zaznamovala štiristoletna jeklarska tradicija. Utrip železarske in jeklarske industrije smo doživeli v muzeju »Mati fabrika«. Delavci so železarni

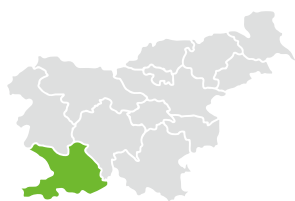
Izletniki so se postavili tudi pred fotografski objektiv

Osrednji dogodek 20. Nacionalnega tedna prostovoljstva je potekal 16. maja na Bregu ob Ljubljani

upravičeno rekli Mati fabrika, saj je železarna aktivno podpirala razvoj mesta, športa in kulture, zaposlenim pa omogočila socialno varnost, strokovno napredovanje in družbeno uveljavitev. Etnologi, ki so postavljali muzejsko zbirko železarne na Ravnah, so tako poimenovali tudi železarski muzej. Zapeljali smo se na Preški vrh, od koder je lep razgled na Kotlje in na košato Uršljo goro, do spominskega muzeja slovenskega pisatelja Lovra Kuharja - Prežihovega Voranca. Prežihova bajta je značilna koroška stavba malega kmeta »bajtlerja«, ki nas z urejeno notranjostjo spominja na značilno okolje Prežihove mladosti, o Prežihovem delu pa pričajo življenjepisne in leposlovne drobtinice v muzeju. Na poti proti domu smo naredili še kratek postanek na Trojanah.

Boža Vesel, foto Jana Skuk

JUŽNA PRIMORSKA

Piknik DU Piran

Člani in članice **Društva upokoјencev Piran** so v **četrtak 23. maja pripravili športno-rekreativen in zabavno-izobraževalen piknik v prostorih PGD Sečovelje. To je bilo prvo druženje v taki obliki in udeležilo se ga je kar 110 članov in članic društva.**

Na pikniku je bilo pestro in živahno, saj je kar petnajst pohodnikov odšlo na pohod iz Sečovelj do Kroga in nazaj, med njimi tudi 80 letnice, balinarji so balinali, igralci pikada so merili moči v pikadu, igrali so karte, animatorka Irena Dolinšek pa je risala vrtnice in zmaje ter skrbela za vedro razpoloženje z vodenjem družabnih iger. Za glasbo in ples pa je poskrbel Erminijo. Gasilca PGD Sečovelje, Boštjan in Silvo, sta prikazala praktične primere, kaj lahko sami postorimo, če pride do požara na štedilniku ali če zagori plinska jeklenka. Za prazne želodčke so bile odgovorne pridne roke upokoјenk, ki so pripravile odlično »špežo«, kuharski mojster Darko je skrbel za žar, v gostilni na Belem križu pa so jim skuhalo golaž s polento.

»Na koncu se mi je kljub utrujenosti prikazal nasmeh na ustnicah, saj sem spoznal, da imam zares enkratne člane in članice, ki znajo s svojim delom in trudom ob moji »komandi« vrhun-

sko izpeljati takšen dogodek. Resnično smo vrhunska ekipa. Takšnih ne delajo več! Še posebej bi se zahvalil PGD Sečovelje za prijaznost, ki so nam jo izkazali z najemom njihovih prostorov in seveda gasilcema Silvu in Boštjanu za prikaz vaje gašenja. Upam, da tega ne bomo potrebovali, če pa že, bomo vsaj znali pravilno odreagirati in pogasiti manjši požar.

Veliko zahvalo namenjam tudi Ireni Dolinšek za enkratno vodenje animacije in zabavnega programa. Na koncu pa še zahvala vsem članom in članicam društva za udeležbo in pomoč pri organizaciji piknika.«

Besedilo in foto Zdravko Taškar

Večer petja in plesa

DU Pivka je v Tednu ljubiteljske kulture v avli osnovne šole Pivka priredilo večer petja in plesa. Namen tedna ljubiteljske kulture je priznanje številnim kulturnim ustvarjalcem, ki svojo energijo in čas ljubiteljsko namenjajo kulturi. Mednje prav gotovo spadamo številni upokoјenci. Upokoјitev ali tretje življenjsko obdobje je čas, ko se končno lahko posvetimo stvarjem, ki jih delamo iz čistega veselja.

Marsikdo med nami je šele po upokoјitvi pokazal svoj talent in s svojim ljubiteljskim udeleştvovanjem obogatil sebe in družbo. Gostiteljice prireditve so bile pevke Ženskega pevskega zbora DU Pivka. Poleg Ženskega pevskega zbora društva invalidov in upokoјencev Logatec smo gostili še Učiteljski zbor

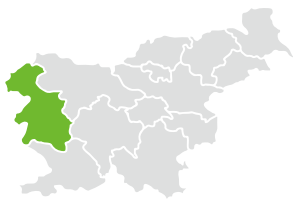
Nastopajoči v kulturnem programu na prireditvenem prostoru

Osnovne šole Pivka. Ženski pevski zbor DU Pivka je jeseni gostoval v Logatcu, mesec maj in Teden ljubiteljske kulture pa sta se nam zdela kot nalašč, da gostovanje vrnemo. Medgeneracijsko sodelovanje poteka v našem društvu na zavidljivi ravni, posebej z najmlajšo generacijo. Slabše je sodelovanje s srednjo, delovno aktivno generacijo, zato smo bili veseli, da se nam je na prireditvi pridružil Učiteljski zbor OŠ Pivka. V njem nastopajo poleg učiteljic še zaposleni na šoli in v Vrtnu Pivka, pojejo pa popevke slovenskih avtorjev. Letošnji Teden ljubiteljske kulture je bil posvečen plesu, zato smo povabili plesno skupino Društva upokoјencev Rakek z imenom Frajle. Ples je zdravilo brez stranskih učinkov in hkrati učinkovita vadba za ohranjanje zdravja. Plesalke so s poskočnim nastopom to dokazale, ob njihovem rajanju so marsikoga zasrbele pete. Povezovanje med društvi in generacijami je ustvarilo čudovit majski večer.

Besedilo in foto, Jožica Knafelc

Predsednik DU Piran Zdravko Taškar pozdravlja udeležence piknika, ob njem članica in animatorka, Irena Dolinšek

SEVERNA PRIMORSKA

Dnevi medgeneracijskega sožitja

Od 14. 5. do 16. 5. 2019 je v organizaciji Zveze društev upokojencev Slovenije potekala na Gospodarskem razstavišču prireditve »Dnevi medgeneracijskega sožitja« (DMS). Prireditve je bila prvi osrednji dogodek medgeneracijskega sodelovanja, konceptov, pobud in programov za vse generacije.

Ustvarjalci so se predstavili na odru dvorane Kocka

Namen prireditve je bil slediti demografskim spremembam ter z medsebojnim povezovanjem zagotavljati ohranitev visokih družbenih norm in izboljševati položaj vseh generacij v Republiki Sloveniji. Pridih tej prireditvi je dalo tudi Društvo upokojencev Kanal. Na slavnostni otvoritvi so našo Pokrajinsko zvezo, kakor tudi naše društvo, v promeni oblačilne kulture predstavili člani Folklorne skupine iz Kala nad Kanalom. Zadnji dan prireditve pa je naše društvo pripravilo razstavo ročnih del. Za medgeneracijski natečaj za izdelavo čipka 2019 se je prijavila naša članica Nevenka Malnič s čipko »ZDUSKO UČI«. Njena čipka je bila nagrajena in razstavljena vse dni prireditve. Pisno priznanje pa je bilo Nevenki podeljeno na slavnostni prireditvi v okviru DMS. Čestitke. Društvo upokojencev Kanal se zahvaljuje vsem, ki ste obogatili program DMS in s tem pripomogli k razpoznavnosti društva, lokalne skupnosti in občine Kanal ob Soči.

Besedilo in foto, Franc Komac

V Cerknem se je zbralo 180 prostovoljcev z gosti

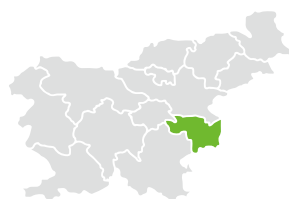
Društvo upokojencev Cerkno je gostilo prostovoljke in prostovoljce programa Starejši za starejše severne Primorske. Letos obeležujemo že prvi mali jubilej, in sicer 15-letnico programa, ki v tej obliki poteka od leta 2004, čeprav so bile osnove zastavljene že na prelomu tisočletja. Tudi Društvo upokojencev Cerkno je že vrsto let aktivno vključeno v Program Starejši za starejše – Starejši za višjo kakovost življenja doma, s svojimi prostovoljkami in koordinatorjem ter absolutno podporo vodstva DU.

Pred hotelom v Cerknem pa so stopili še pred fotografski objektivi

Srečanja v Cerknem se je udeležilo okrog 180 prostovoljk in prostovoljcev, njihovih koordinatorjev, vodstvo društev upokojencev, župan Cerknega in Bovca, Gašper Uršič in Valter Mlekuž ter podžupan Kanala, Marko Bucik in drugi predstavniki občin severne Primorske. Med gosti so bili tudi podpredsednica Zveze društev upokojencev Slovenije Vera Pečnik, Rožca Šonc, vodja programa Starejši za starejše in Zlatko Martin Marušič, predsednik pokrajinske zveze društev upokojencev za severno Primorsko. Gostitelji delovnega in družabnega srečanja, DU Cerkno, so gostom pripravili pester turistični, kulturni in zabavni program. Ogleдали so si Bolnico Franja in cerkljanski muzej, društvene prostore, likovno in rokodelsko razstavo, za bogat kulturni program pa sta poskrbeli dve generaciji kulturnikov: pevci in glasbeniki Društva upokojencev Cerkno, Kulturno društvo Zarja iz Zakriža ter predstavniki najmlajše generacije, učenci Osnovne šole Cerkno. Tudi za gostinsko ponudbo so poleg Hotela Cerkno poskrbele cerkljanske upokojenke, večje dobre peke. Srečanje v Cerknem so s svojimi sponzorskimi sredstvi omogočili: Zveza društev upokojencev Slovenije, Pokrajinska zveza društev upokojencev za severno Primorsko, Občina Cerkno, Cerkljanski muzej ter Hotel Cerkno, kjer je srečanje potekalo. Program Starejši za starejše je sicer nastal iz socialnih in zdravstvenih vzgibov, a vendarle ne smemo pozabiti, kako daljnosežno je njegovo poslanstvo tudi na področju dragocenih medgeneracijskih izmenjav. Še bodo prišli, ker so se v Cerknem dobro počutili.

Zdenka Verbič Makuc, foto Zlatko Martin Marušič

POSAVJE

Folklorna skupina DU Brežice in rokodelke »Zank« na DMS

Na Dnevih medgeneracijskega sožitja, ki jih je organizirala Zveza društev upokojencev Slovenije na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, se je obiskovalcem z nastopom predstavila tudi 20 članska Folklorna skupina Društva upokojencev Brežice. Folklorna skupina je po podatkih vodje skupine Zdravka Dušiča začela delovati v okviru DU Brežice pred osmimi leti.

Skupino sestavljajo plesalke, ki jih spremljata godec na diatonični harmoniki in lončenem basu. Folkloristke so oblečene v kostume, ki predstavljajo kulturno dediščino kozjanskega območja. Taka

Nastop na Odru sožitja je bil sprejet srčno in z bučnim aplavzom

oblačila so nosili naši predniki. Starši in stari starši pa tudi njihovi starši. Takšna so bila praznična, »zakmašna« oblačila na podeželju. V njih so ob raznih priložnostih (ohceti, proščanja ipd.) tudi zaplesali plese, ki jih danes pleše naša društvena folklorna skupina. V te kozjanske kostume so se članice folklorne skupine prvič odele jeseni 2018. Pri nakupu oblačil so bile znatno udeležene same članice skupine ob zajetni finančni pomoči društva. Oblačila so iz naravnih materialov, volnenih tkanin in platna. Nogavice so bombažne, čevlji usnjeni in ročno izdelani po meri. Moška člana (godca!) nosita klobuk ženske pa rute. Folklorna skupina se danes lahko predstavi s petimi različnimi odrskimi postavitvami, ki so nastale v zadnjih petih letih. S predstavljenim programom so se folkloristke in godca uspešno predstavili na dan otvoritve na Odru sožitja Gospodarskega razstavišča v Ljubljani. Vzdušje med številnimi gledalci je bilo ob nastopu skupine prešerno, glasbeno plesni nastop pa so pospremili s ploskanjem ter ga na koncu nagradili z bučnim aplavzom. Plesalke naše folklorne skupine so zelo vztrajne, z velikim elanom in veseljem vadijo vsak teden, nastopajo s svojim programom na različnih prireditvah v Posavju in na območnih revijah folklornih skupin. Uspešen nastop folklorne skupine DU Brežice na Dnevih medgeneracijskega sožitja v Ljubljani je plesalkam vlil novo spodbudo za nadaljnje delo na folklornem področju ljubiteljske kulture. V sklopu prireditve Dnevov medgeneracijskega sožitja so tudi marljive in delovne članice Delavnice ročnih del »Zanke«, ki deluje v okviru DU Brežice predstavile svojo bogato dejavnost z razstavo ročnih del.

Besedilo in foto, Saša Pohar

Posavske upokojenke z razstavo izdelki iz korenin mladosti

Pokrajinska zveza društev upokojencev Posavja je v sodelovanju z Društvom upokojencev Brestanica v veliko dvorano Mestnega muzeja Krško povabila na odprtje razstave, ki so ji nadeli naslov *Izdelki iz korenin mladosti*. Tovrstna razstava ročnih del posavskih upokojenk je bila tokrat že šesta po vrsti.

Izdelki so nastajali skozi vse leto, pripravljale pa so jih marljive ženske roke članic upokojenskih društev s Senovega, Krškega, Kostanjevice na Krki, iz Brestanice, Brežic, Dobove – Kapel, Bizeljskega, Rake, Radeč in iz Tržišča. »Ponosna sem, da lahko DU Brestanica letos organizira razstavo ročnih del naše krovne posavske organizacije. Pravo bogastvo se mi zdi, da imamo v

Posavju ljudi, ki s tako veliko vnemo ohranjajo našo dediščino izpred mnogih let. Veliko truda je bilo potrebnega, da so izdelki in delo spet dobili svojo vrednost,« je dejala v nagovoru predsednica Vida Mešiček. Predsednik PZDU Posavja **Jožef Žnidarič** je zbranim prav tako podaril prgišče prijaznih besed, ko se je zahvalil za sodelovanje umetnicam ročnih del, kakor je poudaril in dodal, da je ponosen na vse nitke, ki so jih skupaj in posamezno vpele v vse razstavljeno. Predsednik komisije za tehnično kulturo pri ZDUS Branko Suhadolnik pa je med drugim dodal, da bi tovrstna razstava morala najti svoje mesto skozi vse leto in bila na ogled širšemu občinstvu. Nekaj besed je prisotnim namenil še podžupan občine Krško Silvo Krošelj. Koordinatorica komisije za tehnično kulturo oz. za ročna dela Manja Seher pa je povedala: »Izdelale ste čudovite izdelke in nam z njimi obudile spomin na leta iz našega otroštva in hkrati s tem obudile spomin na naše

starše, stare starše, tete, strice, učitelje, skratka na vse, ki so se v naši mladosti ukvarjali z rokodelstvom. Namen te razstave ni bil samo izdelava izdelkov, dosegli smo več, med seboj smo se veliko pogovarjali o mladosti, obujali spomine in v duši nam je bilo prijetno. Rada bi poudarila, da sem v teh štirih letih, odkar povezujem društva PZDU Posavja, začutila neizmerno povezanost med vami rokodelkami. Ne le, da ste ustvarjalke z nitko, iglo, kvačko, tkanino in podobnim, zelo ste prijetne sodelavke, izžarevate toplino in nežnost. Kar pa je zelo pomembno, vaše sodelovanje je prijateljsko, odkritosrčno in veselo.«

Večer je bil medgeneracijsko pestro glasbeno obarvan. Oblikovali so ga solistka Mia Kočevar in harmonikar Klemen Bohorč ter vnuki in hčerka brestaniške predsednice Mešičkove, Anamarija Božič, Martin Božič in Bernardka Božič, ki je prireditev tudi povezovala in med drugim čutno povedala: »Ob ljubečem in predanem delu morda upajo, da bo nekje subtilna, topla in tankočutna duša začutila ljubezen in predanost, ki je vtkana prav v vsaki nitki in vsakem centimetru izvezene prta. Ne, ne podarjam ti samo prtiča, z njim ti podarjam svoj čas in ljubezen. Z njim ti sporočam, da mi je zate mar.« Za sproščeno druženje v nadaljevanju so poskrbeli člani in članice vseh društev, ki so pripravili pogostitev.

Besedilo in foto, Marija Hrvatina

Razstava ročnih del na Senovem

Kamenček v mozaik praznovanj praznika Občine Krško, smo dodali tudi v DU Senovo. Sedmega junija smo članice sekcije Vezenje v avli Doma XIV. divizije Senovo pripravile

ZGORNJE PODRAVJE

Pri devetdesetih še kroji in šiva

Člani DU Poljčane smo obiskali prijazno slavljenko, ki je dopolnila devetdeset let, a bi ji prisodili največ osemdeset. Kot petnajstletno dekle je začela delati na občini v Zidanem mostu, blizu svojega doma. Poleg službe pa je morala opraviti nekaj ur dodatnega izobraževanja.

Po petnajstih letih občinskega dela je odšla na novo delovno mesto na železnico v Celje, kjer je delala do svoje upokojitve. Dopolnila je polnih štirideset let delovne dobe. Jožica Gorišek ima lep in koristen hobi. Zelo spretno kroji in šiva obleke zase, tudi še pri devetdesetih letih. Prav tako ji ni težko peči peciva, njena specialiteta so janeževi upognjenci. Še vedno ima izredno lepo pisavo in zelo rada poje. Živi s sinovo družino in se imajo lepo. Pravo medgeneracijsko sožitje vlada v njeni družini. Člani DU smo ji zaželeli še veliko prijetnih trenutkov. Z lepimi željami se pridružujejo članice nekdanje skupine za samopomoč, v kateri so se družili 20 let.

Besedilo in foto, Živa Erdlen

Slavljenska ob šopku cvetja in okusni roladi

bogato razstavo ročnih del z naslovom Za dušo in srce. Prave male umetnine v tehniki rišelje in barvni vez so razstavile Marica, Marijana, Olga, Eda, Majda in Jovanka, neutrudna mentorica sekcije.

Pogled na lepoto izdelkov nam poboža dušo, nas obogati, razveseli in pomirja. Ob torkih popoldne se zbiramo. Rišemo vzorce na belo platno, prepletamo nitke, izmenjavamo zamisli in se družimo. Ideje in lepe misli vtakemo v vsako zanko. Vsak izdelek je zgodba tisočerihih vbodov, ki jih prenašamo od ideje do končnega izdelka, natančno in vztrajno. Skrbimo, da se ohranja slovenska dediščina in jo na naravoslovnih dnevih na šoli prenašamo na mladi rod. Razstave so odmevne v samem kraju in drugod, kjer razstavljamo. Naj bo to v Krškem, Brežicah, Ljubljani, ali pa Velenju. Pohvale obiskovalcev, zapisi v knjigo vtisov nam dajejo novih moči in načrtov za naše delo v prihodnje. Druženje ob skupnem delu nas sprošča, pozabimo na vsakdanje skrbi, spletajo pa se nova, iskrena prijateljstva. In dnevi so lepši, bogatejši. Veliko podporo nam daje društvo, občina Krško, KS Senovo, podjetja Rudar Senovo, Metalna Senovo in Termoelektrarna Brestanica, Osnovna šola Senovo in Cvetličarna Irena Senovo. Vsem topla hvala.

Na razstavi so nam gostje čestitali in zelo pohvalno spregovorili o lepoti 75 - tih izdelkov z željo, da nadaljujemo s tako lepim delom. Čestitali so nam predsednik DU Senovo Ludvik Grilc, predsednik PZDU Posavje Jože Žnidarič, podžupan Občine Krško Silvo Krošelj in predstavnica JSKD Krško.

Povezovalne niti odprtja je tkala Irena Gmajnar, kulturni program pa sta izpeljala harmonikar Anže in mlada pevka Mila. Po ogledu razstave, sladkem prigrizku, klepetu, druženju prijateljev in srčnih ljudi, smo zaokrožili še en lep dogodek.

Irena Gmajnar, foto Marica Umek

Program
Vseživljenjsko
učenje

7. tradicionalno srečanje članov DU Selnica ob Dravi

V Hramu kulture Arnolda Tovornika, v Selnici ob Dravi, je bilo tudi letos, v soboto, 18. 5. 2019, srečanje upokojencev DU Selnica ob Dravi. Tokrat že sedmo po vrsti. Udeležba je bila tudi letos velika, saj se je zbralo okoli 300 članic in članov društva.

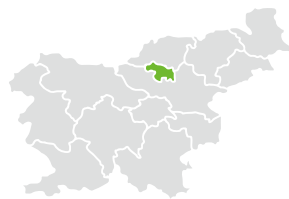
Srečanje se je začelo z nastopom frajtonarjev Glasbene šole Rošer. V sicer zelo bogatem kulturnem sporedu so v nadaljevanju nastopile učenke OŠ Selnica ob Dravi pod vodstvom profesorice Marinke Šober. Nastopile so Nives Jeršič, Eva Shanaya Ribič, sestri Sara in Žanin Kajzer in Patricija Cebek. V tem začetnem sporedu je Eva Shanaya Ribič zapela pesem z naslovom Sebi, kot je duhovito napovedal voditelj prireditve

Polna dvorana zadovoljnih upokojencev

Vlado Sabolek, zmagovalno popevko Evrosonga, ker bomo zvečer tako ali tako po televiziji gledali posnetek te zmagovalne popevke. V nadaljevanju je vse prisotne nagovoril predsednik društva Ivan Majster, ki je v govoru izpostavil vlogo naših upokojencev v kraju in v celotni družbi. Prisotne sta pozdravila tudi županja, dr. Vlasta Krmelj, in poslanec DZ Jurij Lep. Iz seznama prisotnih je nato uradni povezovalac programa poiskal osebo, ki praznuje ali je praznovala dan prej. Tako je podelil šopek rož Jožici Srbliin. V drugem delu kulturnega programa je ansambel Marušeki zaigral dve pesmi, prav tako pa je skupina Upi zaigrala in zapela dve pesmi. Za konec sta Alja in Rok Hadner zaigrala dve skladbi. Sledila sta ples in malica, kakšen kozarček in besede lepih spominov iz mladosti in upi v starosti. Vlado Sabolek je kot že nekajkrat v preteklosti, tudi tokrat poskrbel za dobro izvedbo srečanja. Pa hvala tudi njemu.

Besedilo in foto, Slobodan Tatalovič

ŠALEŠKA

Šaleška PZDU Velenje tudi tokrat med aktivnejšimi

V juliju 38. srečanje poročenih parov – jubilentov ter družabno srečanje članov društev

Skupščina z volitvami ter svežimi programskimi smernicami

Kot smo na kratko že poročali v prejšnji številki, so na programsko-volitni skupščini Šaleške PZDU Velenje konec marca pripravili poročila o delu in poslovanju v preteklem letu, sprejeli pa so tudi programske smernice za delovanje v novi sestavi vodstva.

Skupščine, potekala je v GD Velenje, so se udeležili predstavniki vseh treh občin, kjer delujejo vključena društva in klub upokojencev iz Šaleške doline, med gosti pa so namenili dobre ocene tudi župana občin Šmartno ob Paki, Janko Kopušar, Šoštanja, Darko Menih, ter podžupanja MO Velenje, Darinka Mravljak, tudi v vlogi predsednice odbora DeSUS za Šaleško dolino. Iz Zgornje Savinjske doline se je s pozdravi in zahvalo za sodelovanje v SA-ŠA regiji odzval Peter Habjan iz DU Mozirje, ki je namenil nekaj razmislekov o tesnejšem in bolj povezanem sodelovanju med društvi upokojencev tam, kjer odlično sodelujejo gospodarske družbe (SŠGZ), turistične organizacije, kulturniki, ter tudi že nekatera upokojenska društva. Po predstavitvi osrednjih opravljenih nalog, ukvarjanjem s finančnim primanjkljajem iz naslova družbene (ne)podpore ter poslovanja društev in ŠPZDU Velenje v prejšnjem letu, s pogledi v.d. predsednika te društvene koordinacije (in kot člana predsedstva ZDUS) Franca Vedenika, so v krajši razpravi potrdili pravilnost usmeritev, kredibilnost dejavnosti upokojencev, še zlasti vključenih v društva, pomen sodelovanja le-teh v lokalnih skupnosti ter v medgeneracijskem sodelovanju.

Nesprejemljivo je potiskanje starejše generacije v revščino in na obrobje

Prav vsi poročevalci so se strinjali, da bi bilo odiranje starejših na obrobje družbenega dogajanja, v revščino ter hiranje ne-

Skupščina Šaleške PZDU Velenje je potrdila vodstvo in programske smernice

SOBIVAMO

Nazoren prikaz prvega posredovalca ob zastoju srca in pomoč z defibrilatorjem

sprejemljivo, škodljivo, ter v neskladju z zaslugami, ki jih imajo upokoјenci za nekdanji razvoj in perspektivo naše družbe. Po sprejetih poročilih in razpravi so razrešili nekatere funkcionalne ter na javnih volitvah potrdili za predsednika ŠPZDU Velenje Franca Vedenika ter na njegov usklajeni predlog za podpredsednika in podpredsednico predlagali Milana Tepeja (predsednik DU Škale) in Vladimiro Tisnikar (DU Paka pri Velenju). Slednje so izvolili tudi na mesto predsednice nadzornega odbora. Komisija za priznanja je za zasluge in ob jubilejih podelila priznanja; DU občinskih organov treh občin ob 20. letnici uspešnega delovanja, DU Škale za 20 let uspešnega dela ter Francu Vodončniku, dolgoletnemu prizadevnemu predsedniku DU Paka pri Velenju. Takoj na začetku zbora kot tudi za zaključek skupščine pa so navzoče razveselili s kulturnim programom, ki so ga obogatili mladi virtuoz, člani trobilnega kvarteta GŠ Frana Koruna Koželskega pod taktirko mentorja Mirana Šumečnika, ter ŽePZ in MDI DU Velenje, ki ga vodi Manja Gošnik.

Osrednja dogodka Šaleške PZDU Velenje v začetku julija

Kot vsako leto, že 37 let doslej, bodo v Velenju 4. julija organizirali 38. sprejem z družabnim programom za več deset poročenih parov: zlatih in bisernih jubilarantov s področja ŠPZDU Velenje, torej iz treh sosednjih občin. Vodstvo in skupina za kulturo bodo za vse prijavitelne pripravili sprejem, podelitev spominskih priznanj zvestobe, praktično darilo ter po-poročno spominsko fotografiranje. Tisti pari, ki jim noge in zdravje še dobro služijo, se bodo ob družabnem programu lahko tudi zavrteli. Vsekakor je dolga tradicija zelo imeniten dogodek tako za prireditelja ŠPZDU Velenje, kot tudi za vse, ki se srečanja lahko udeležijo. Že dan za tem bo na isti lokaciji, v veliki restavraciji Gorenje-Hisense (Pod Jakcem), veliko letno srečanje članov DU in ŠPZDU, na katerem bodo spregovorili o delu, o organiziranosti ter usmeritvah za poletno in jesensko obdobje. Upokoјence širše šaleške doline običajno nagovorijo gostje, vodilni funkcionarji

ŠPZDU Velenje, predstavniki občin in ZDUS, ob tem pa pripravijo tudi zanimiv družabni program. Za to dvojno prireditev je v Šaleški dolini vedno veliko interesa. Kot pa je moč slišati, bo tako tudi tokrat. A kaj več o tem v po-poletnem pisanju v naši reviji ZDUS Plus.

Besedilo in foto, Jože Miklavc

Velenje je mesto zdravja

Mestna občina Velenje je nedavno na velenjski promenadi že peto leto zapored organizirala prireditev, ki so jo poimenovali Velenje – mesto zdravja. Več kot 20 društev, organizacij in institucij, ki delujejo na področju zdravja je zainteresiranim predstavilo svoje delo, obiskovalce-udeležence so nagovarjali k bolj zdravemu ter aktivnemu življenju. Med njimi je sodelovalo tudi veliko število društev in posameznikov iz vrst DU ter drugih starejših občanov.

Predstavitve projekta e-oskrba na domu, je v Šoštanju pritegnila številne zainteresirane predstavnike stroke in lokalne skupnosti.

V okviru prireditve, ki so jo pripravili ob svetovnem dnevu zdravja, je Zdravstveni dom Velenje ob Škalskem jezeru organiziral test hoje na 2 km. Člani Šole zdravja, skupine Velenje, so na velenjski promenadi predstavili jutranjo vadbo. V sklopu prireditve so sodelovali tudi Dom za varstvo odraslih Velenje, Društvo bolnikov z osteoporozo Šaleške doline, Društvo invalid Konovo, Društvo onkoloških bolnikov Slovenije – sekcija Velenje, Društvo prijateljev mladine Levi breg Velenje, Društvo projekt človek, Društvo revmatikov Slovenije, Društvo varnostnih inženirjev DVI Velenje, Društvo za boj proti raku Velenje, Društvo za kronično vnetno črevesno bolezen, Ihelp – naveza za prve posredovalce in medicinsko pomoč, Javni zavod Socio, Komunalno podjetje Velenje, Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Velenje, Nefron, društvo ledvičnih bolnikov, Prvi posredovalci Mestne občine Velenje, Slovensko društvo za celiakijo, Šaleški koronarni klub, Šent – slovensko združenje za duševno zdravje, Šola zdravja skupina Velenje in Zdravstveni dom Velenje. Takšna strokovna naveza je izjemna priložnost za pregled potenciala, ki ga zmore neka zaokrožena, dobro organizirana, lokalna skupnost,

za starejše, upokoјence in organizirane v društvih ter pokrajinskih zvezah pa možnost za izobraževanje, ozaveščanje ter iskanje ustrezne strokovne pomoči in usmerjanje v prostovoljstvo. Obiskovalci so ob tem sredi Šaleške promenade dobili uporabne informacije o zdravem načinu življenja. Sodelujoči so zainteresiranim občanom predstavili svoje delo, merili vrednosti krvnega tlaka, prikazali temeljne postopke oživljanja z uporabo avtomatičnega defibrilatorja ter nagovarjali k ohranjanju in izboljševanju zdravja. Mi pri reviji ZP pa ob takšnem vsestranskem vzorcu obveščamo in prikazujemo model, na katerem bi lahko društva upokoјencev sodelovala še bolj aktivno in s tem vključevala svoje aktivne sodelavce ter prostovoljce.

Besedilo in foto, Jože Miklavc

Predstavitev projekta e-oskrba na domu v organizaciji projektne skupine SzaS

Da so člani DU Šoštanj zares med aktivnejšimi v okviru delovanja Šaleške pokrajinske zveze DU Velenje, povedo številne konkretne aktivnosti, kot tudi zavzetost dveh vodilnih oseb v društvu. Predsednika Janka Zelcerja in tajnice Marice Kovač.

Prostovoljci projektne skupine SzS pri DU Šoštanj, ki jih vodi koordinatorica programa Jelka Kušar, so bili po predhodni seznanitvi s projektom e-oskrba na domu pobudniki in organizatorji predstavitve projekta širšemu krogu ljudi. Gre za storitev Telekom Slovenije, ki s pomočjo IKT tehnologije omogoča bolj aktivno, neodvisno ter varno bivanje na domu vsem, ki potrebujejo podporo pri samostojnem življenju v domačem okolju. 24 ur na dan omogoča enostaven in hiter klic na pomoč v primeru padca ali nenadne slabosti ter organizacijo pomoči. Sredi maja je bila predstavljena storitev s strani vodje projekta e-zdravja in e-oskrbe v Telekomu Slovenije mag. Petra Pustatičnika. Odziv je bil zelo dober, saj so se predstavitve udeležili številni prostovoljci in drugi posamezniki, predstavniki Centra za socialno delo Velenje, Patronažne službe ZD Velenje, Splošne bolnišnice Topolšica in Občine Šoštanj, ki so z velikim zanimanjem prisluhnili kako e-oskrba na domu deluje, komu je namenjena in kako si lahko z njo pomagajo. Župan Občine Šoštanj Darko Menih je ob tem poudaril, kako pomembno je dostojno preživljanje starosti in da starejši čim dlje samostojno živijo v domačem okolju in tako skrbijo zase in ostajajo še vedno del družine in kraja, v katerem so prebili večino življenja.

Jože Miklavc, foto Tjaša Rehar

»Pa se sliš'« območna revija PZ osmih občin Zgornje Savinjske doline

Javni sklad kulturnih dejavnosti RS območne izpostave Mozirje je v sodelovanju s KUD Tine Mlačnik Luče ter tamkajšnjo Osnovno šolo Blaža Arničja sredi aprila organiziral 49. območno revijo odraslih pevskih zborov in zasedb iz vseh sedmih občin Zgornje Savinjske doline ter občine Šmartno ob Paki iz sosednje izpostave JSKD Velenje. V programu, ki ga je strokovno ocenjevala Bernarda Preložnik Kink, je nastopilo 12 zborov in skupin, ki so predstavili vse najboljše svoje pesmi. Nastopili so MePZ Šmartno ob Paki, KD Nazarje, MePZ upokoјencev in invalidov Mozirje, KD Ljubno ob Savinji, MoPZ KD Bočna, Zarja Radmirje, KD Mozirje, ŽePZ Jutro, KD Bočna, Kvarte Štiglic, Fantje treh vasi ter domači Oktet Žetev. Pevci, med njimi veliko članov društev upokoјencev iz vse Zgornje savinjske doline, so izkazali napredek v pevskih nastopih, dober izbor pesmi ter zavzetost za razvoj slovenskega zborovskega petja. Simona Zadravec, organizatorica revije s strani območne enote JSKD Mozirje, je vsem nastopajočim podelila priznanja za sodelovanje, vsi sodelujoči in občinstvo pa so se imeli zelo fletno.

Besedilo in foto, Jože Miklavc

DOLENJSKA IN BELA KRAJINA

Medgeneracijska delavnica

V torek, 21. maja, je DU Novo mesto organiziralo medgeneracijsko ustvarjalno delavnico z osnovnošolci OŠ Grm. Z našo ustvarjalko Marijo Golob so učenci izrazili svojo kreativnost in domišljijo v risanju in barvanju mandal.

Dve šolski uri sta tako prehitro minili, mladi ustvarjalci pa so bili nad svojimi izdelki, mandalami, navdušeni. Delavnica je tako petošolcem popestrila dan v šolskih klopih ter vzpostavila most sodelovanja med mladimi in starejšimi.

Besedilo in foto, Elza Majetič

MePZ Šmartno ob Paki je popestril revijo v Lučah

Marijine otroške ročice so brž dojele bistvo risanja mandal

Umrli je Drago Gabriel

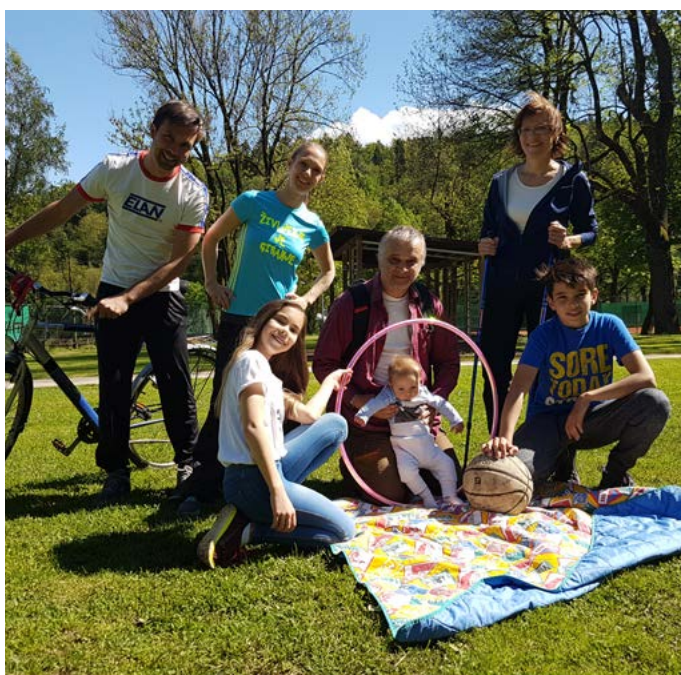
V 89. letu starosti je zadnji dan maja umrl Drago Gabriel, dolgoletni član Aerokluba Postojna ter prejemnik občinskega priznanja »23. April«. Za seboj je pustil 43 let aktivnega letalskega staža, preko 10.000 ur letenja na več kot 60 tipih letal in številna posebna pooblastila v letenju. V času aktivnega letenja je prejel veliko raznovrstnih plaket, priznanj in diplom.

V letu 1946 je pričel organizirati prve modelarske tečaje, leto zatem pa se je kot prvi s člansko izkaznico Letalskega društva Postojna udeležil tečaja za jadralne pilote v Zveznem jadralnem centru v Ribnici in kasneje v Kopoljah in na Blokah. Kot upravnik letalske šole Postojna je v tedanjih časih vzgojil veliko mladih pilotov, ki so kasneje nadaljevali šolanje na vojaških akademijah, v šolah rezervnih starešin in v letalskem potniškem prometu. Ob tem se je v Postojni razvijalo tako jadralno kot tudi motorno letenje in padalstvo. Pri vsem tem pa je Drago Gabriel veliko svojega truda vložil v obstoječi letalski park, ki so ga tedanji postojnski letalci pridno obnavljali in v svoje vrste sprejemali mlade, nadobudne letalce. Bil je eden od pobudnikov razširitve letalskega športa na primorskem in letališča v Portorožu. Njegov velik doprinos postojnskemu letalstvu je vsekakor knjiga, ki je izšla leta 2000. Almanah – 55 let aerokluba Postojna. Drago Gabriel je bil človek, ki je vse svoje življenje posvetil temu nadvse plemenitemu športu in dejavnosti. To potrjujejo mnogi njegovi učenci – piloti, ki so svojo bogato letalsko kariero nadaljevali v nadvse spoštljivih letalskih organizacijah in ustanovah.

Prejeli smo

Področje gibalne kulture, rekreacije in športa je v dnevnem življenjskem okolju društev upokojencev dokaj pestro in po posameznih področjih tudi živahno. Gre namreč za tri vsebinsko avtonomna področja, ki svojo raznolikost izkazujejo že v samem poimenovanju. Gibalna kultura! Namreč, **Gibanje je življenje in**

življenje je staranje! Telesna kultura je širok pojem. Obsega temeljno osebno gibalno kulturo (dnevna osebna zgodba vsakega od nas), rekreacija, športna rekreacija in šport starejših. Besedica šport pa že sama po sebi odvrta oba vsebinska pojma. Tako rekreacijo kot tudi gibalno kulturo. Formalno in vsebinsko ter organizacijsko in finančno prednjačijo v okoljih krovne organizacije nivojska športna tekmovanja upokojencev. Vendar je ta populacija v manjšini. Sistemsko je rekreacija starejših izrazna praviloma le s samoorganiziranostjo, a je v porastu. Področje gibalne kulture pa je tako sistemsko kot tudi organizacijsko ter kadrovsko nedorečena in neobvladana, a kritično potrebna vsakemu od nas. Že pri kontrolnem ali sistematskem pregledu pri izbranem zdravniku vas ta povpraša: »se dovolj gibate, hodite na krajše ali daljše sprehode ...?« Če je odgovor ne, vam bo zdravnik svetoval zmerno telesno aktivnost. Tudi organiziranost tega področja in profiliranje ustreznih prostovoljskih kadrov ne gre od rok niti okoljem PZDU kot tudi ne večini DU. Tudi to je obdelano v Rokovniku. Za vsa ta tri področja je na spletnih straneh ZDUS preko 70 dokumentarnih prilog, a je vse to blokirano vsled slabe odzivnosti teh spletnih strani. Obupno predolgo to že traja! Ker gre za sistemsko vsebinska vprašanja, je prav, da tudi mediji ustvarjate vsebinsko kreativno mnenje, ki mora prerasti v absolutno zahtevo civilne družbe za vključevanje tudi tega področja v sistemsko aplikativno okolje. V luči pravkar odmevno uspelega projekta **Dnevi medgeneracijskega sožitja** priporočam, da za področje **gibalna kultura, rekreacija in šport**, v odmevnem kontekstu objavite tudi kakšno od fotografij, ki nazorno prikazuje vsebinsko veduto medgeneracijskega kakovostnega gibalnega življenjskega sloga.

Statistični podatki 2017:

Od 200 000 članstva ZDUS je:

- udeležencev programov rekreacije 16. 716 je.....8,30%

- udeležencev programov gibalne kulture 7. 389 je.....3,69%

- udeležencev programov športnih tekmovanj 11.675 je5,83%

SKUPAJ AKTIVNIH 35.780 je17,82%

SKUPAJ NEAKTIVNIH 164.220 je..... 82,18%

Janez Matoh, Ljubljana

(Zanimive in analitično izdelane ugotovitve nam je še posredoval kolega Janez Matoh, ki jih bomo v uredništvu vsekakor upoštevali. Že v naslednji številki bomo objavili enega njegovih razmišljanj, ki bo vsem nam služil kot spodbuda k aktivnejšemu pristopu in skrbi za več gibanja. Saj, človeško telo je bilo že evolucionirano mišljeno za mnogo več gibanja, kot pa mu ga namenimo v zadnjih desetletjih.

Uredništvo ZDUS plus)

Športne igre PZDU S. Primorske

Osemnajstega maja so v organizaciji Društva upokojencev Ajdovščina potekale športne igre upokojencev Pokrajinske zveze društev upokojencev Severne Primorske. Društvo upokojencev Kanal je tekmovalo v balinanju, kegljanju, igranju pikada, streljanju z zračno puško in reševanju križank. V seštevku rezultatov vseh panog je naše društvo osvojilo 3. mesto. Med prve tri uvrščene ekipe smo se uvrstili: 1. mesto reševanje križank ženske, 2. mesto reševanje križank moški, 2. mesto pikado moški in 3. mesto kegljanje ženske. V disciplini šah nismo nastopali, ker nismo uspeli sestaviti ekipe, zato vabljeni vsi, ki bi se nam radi pridružili na naslednjih igrah v omenjeni disciplini. Vsem športnikom iskrene čestitke.

Franc Komac, predsednik DU Kanal

16. Športne igre PZDU J. Primorske Postojni!

Društvo upokojencev Ilirska Bistrica je izpeljalo 16. športne igre upokojencev J. Primorske na katerih je v 12 športnih panogah nastopilo okrog 260 športnikov iz devetih občin PZDU.

Naslov zmagovalca so branili upokojenci iz Kopra, največkrat pa so bili zmagovalci Postojnčani, ki so bili tudi tokrat najboljši, saj so zbrali 64 točk. Drugo mesto so osvojili Koprčani, ki so nastopili s

Na Primorskem je balinanje najbolj razširjen šport

trema društvi /ZDUMO, DU Jagodje ter DU Center Koper/ in zbrali 56 točk, tretji pa so bili domačini z osvojenimi 41. točkami. Sledijo DU Pivka, DU Jagodje in DU Sežana s po 27 točkami in DU Piran, ki je zbral 21 točk.

V posameznih športnih panogah so bili Koprčani najboljši v petih, (pikado ženske, kegljanje ženske, šah, reševanje križank ter trešet z briškolo). Postojnčani, ki so imeli tokrat novo vodstvo, predsednika Cvetka Bajca in predsednika športne komisije Milana Klančarja, pa so zmago slavili v štirih panogah. Balinanju v obeh kategorijah, namiznem tenisu in taroku. Bistričani so bili najboljši v streljanju med moškimi, Sežanci v moški kategoriji pikada ter Pivčani v moškem kegljanju. Med posameznimi zmagovalci je bil najboljši (kegljaška legenda, ki letos slavi 70 letnico in 50 let kegljanja, in je tudi občinski nagrajenec, Darko Bizjak. Organizacija letošnjih iger ni bila na najvišji ravni saj kegljači niso prejeli niti kolajne. Naj še dodamo, da je bila najmnogičnejša udeležba v balinanju za ženske, kjer je nastopilo deset ekip, v trešetu in briškoli pa devet. Po osem ekip je nastopilo še v moškem balinanju ter v pikadu za ženske.

Edvard Progar, foto Jože Rolih

Tarok turnirji

Ekipno prvenstvo - Zgornji Gorenjski!

Športno društvo Mega Laško je organiziralo letošnje ekipno prvenstvo v taroku, ki se ga je udeležilo 39 tričlanskih ekip, med njimi tudi lanski prvaki, ekipa TSK. Iz Primorsko notranjske PZDU sta sodelovali dve ekipi. Postojnski Epic in Tagoss iz Vipave.

Zmago je slavila ekipa Zgornje Gorenjske, za katero so nastopili: C. Bizjak, Macuh in Anderle. Srebro so osvojili »kvartopirtci« TSK, bron pa igralci Bregar Transport iz KTK. Postojnski Epic je osvojil 29. mesto. Igralci taroka so 7. 6. nastopili na četrtfinalu pokala na Muljavi, a rezultatov do zaključka redakcije še nismo prejeli. V poletnih dneh sledi odmor do 21. septembra.

Foto Wikimedia Commons

Šesti turnir Epica Progarju!

Postojnsko ŠD Epic je v hotelu Epic izpeljalo šesti turnir za klubski pokal, ki se ga je udeležilo osem igralcev. Zmago je prvič slavil predsednik kluba Edvard Progar, ki je edini zmagal v obeh krogih, drugi je bil trikratni zmagovalec Alojz Markič, tretji pa Dušan Lekšan. Po šestih turnirjih še naprej vodi Markič z 31 točkami pred Stegeljem s 25, Semeničem s 23, Progarjem z 22 in Likarjem z 21 osvojenimi točkami. 7. krog bo potekal 2. julija.

ŠD Epic

Priporočila po vključitvi izobraževalnih aktivnosti v programe dela društev

Priporočila so nastala na podlagi predhodno oblikovanih stališč in ciljev ZDUS na področju vseživljenjskega učenja starejših, oblikovanih na podlagi tematskih okroglih miz in delavnic ter posledično izraženih v ZDUS Memorandumu 2018 in Predlogu akcijskih ukrepov ZDUS za udejanjanje Strategije dolgožive družbe na področju izobraževanja, dostopa do izobraževanja in usposabljanja. Na praktičnem nivoju pa priporočila poleg poznavanja tematik, potrebnih za samostojno življenje starejših, izhajajo tudi iz rezultatov vprašalnikov za področje izobraževanja v okviru Statističnega poročila 2017 in 2018 – na temo, katere izobraževalne vsebine DU in PZDU pogrešajo na svojem področju delovanja.

Rezultati vprašalnika DU o tem, katere izobraževalne teme pogrešajo (grupirano po PZDU) za leto 2017:

- demenca, paliativna oskrba doma, zdravilna zelišča, čebele in izdelki, zdravstvo, aktivno staranje, varnost starejših v prometu, trening spomina, računalništvo, pravice upokojencev, nega na domu,
- sociala, preživetje z minimalno pokojnino,
- sociala, prometna varnost, komunikacija s starejšimi, tuji jeziki,
- demenca, tuji jeziki, računalništvo,
- zdravstvo, sociala, računalništvo, glasba, književnost, tuji jeziki, medgeneracijsko sodelovanje, preventiva pred padci, psihološke spremembe starostnikov, računalništvo, varnost,
- prva pomoč,
- prometna varnost, nove družabne igre, vse o gibanju, medgeneracijska srečanja, zdravstvo, računalništvo,
- skrb za zdravje in telesno aktivnost,
- računalništvo, ročna dela, digitalna fotografija, sadjarstvo,
- padci v starosti, demenca, pomoč svojcem, urjenje spomina,
- bolezni sedanjega časa, računalništvo, tuji jeziki, varstvo okolja, ekonomika življenja, potopisi, zdrava prehrana, nasilje nad starejšimi, pokojninska reforma, zdravstvo, izobraževanje poverjenikov, zaposlovanje in delo upokojencev.

Op.: za leto 2018 je slika zelo podobna.

Cilji izvajanja izobraževalnih aktivnosti

Izvajanje in dostopnost izobraževalnih aktivnosti sta za člane društev upokojencev kakor tudi za vse starejše zelo pomembna, saj preko njiju stremimo k doseganju pomembnih ciljev. Naj naštejemo samo nekatere:

- spodbujanje društvene pripadnosti,
- razvoj samospoštovanja,
- spreminjanje stereotipov o vrednotah hitro starajoče se družbe,
- spodbujanje aktivnosti članov kot pogoja za samopotrditev ter vključenost v družbeno in socialno življenje,
- druženje in ustvarjanje prijateljskih in osebnih povezav,
- postavljanje smernic in možnosti za aktivno preživetje starostnega obdobja,
- skrb za osebno rast, izobraževanje ter družbeno in družabno življenje,
- skrb za koordiniranje med društvi in pokrajinskimi zvezami,
- ponudba spretnosti in veščin širši družbi,
- spodbujanje samostojnosti,
- motiviranje na novo upokojenih za vključitev v DU,
- doseganje medijske prepoznavnosti.

Predlagane vsebine izobraževalnih aktivnosti

Predlagamo, da v programe dela svojih društev (DU) in pokrajinskih zvez (PZDU) v skladu s svojimi potrebami in zmožnostmi izvedbe v lokalnem okolju vključite izobraževalne aktivnosti iz spodaj naštetega nabora področij in vsebin. Seveda se boste pri tem osredotočili na tista izobraževanja, ki so po vaši presoji na lokalnem nivoju najbolj zanimiva oz. potrebna (lahko tudi kakšna, ki so iz našega nabora izpadla).

Aktivno staranje:

- vključenost v družbo,
- graditev in vključevanje v socialno omrežje (proti osamljenosti),
- aktivno državljanstvo,
- splošno izobraževanje,
- usposabljanje za uporabo IKT (tehnologije in naprave), digitalna fotografija,
- vožnja starejših, varnost v prometu,
- gibalna kultura,
- turizem za starejše,
- medgeneracijsko sodelovanje.

Strokovni del:

- zdravstvene pravice in dolžnosti,
- skrb za zdravo starost: zdravo okolje, zdrav življenjski slog (prehrana, telesna in umska aktivnost, urjenje spomina, zdravilna zelišča ...), bolezni sedanjega časa, demenca, padci v starosti,
- usposabljanje za izvajanje prve pomoči,
- prilagoditev bivanjskih pogojev,
- premagovanje ovir – preprečevanje oviranosti v okolju.

Socialni pristopi:

- podpora samostojnosti v domačem okolju,
- varnost in zaščita,
- dolgotrajna oskrba, nega na domu,
- paliativna oskrba, odnos do umrljivosti,
- prostovoljstvo.

Ekonomske danosti in osebne finance:

- pokojninsko zavarovanje in pravice iz tega,
- bančno in zavarovalniško poslovanje,
- vključevanje starejših na trg dela,
- pravna podpora,
- prehod v drugačne oblike bivanja (domovi za starejše, oskrbovana stanovanja, stanovanjske skupnosti),
- povezovanje in izmenjava izkušenj ter dogajanj: intra – in med – generacijsko

Kulturna in ljubiteljska dejavnost:

- program "rad pišem z roko", gibanje "rastoča knjiga", bralne urice,
 - dnevi in večeri kulture (na splošno),
 - literarno ustvarjanje,
 - tehnična kultura (ljubiteljska dejavnost), ročna dela, slikanje, fotografiranje,
 - oživljanje tradicije,
 - raziskovanje pomembnih dogajanj in osebnosti v domačem okolju.
- Pri organizaciji in izvedbi izobraževanj na lokalnem nivoju vam želimo čim več uspeha in zadovoljnih udeležencev izobraževanja.

*Komisija za izobraževanje,
publiciteto in informatiko ZDUS*

Spoštovani sodelujoči in nastopajoči na Slavnostnem odprtju Dnevov medgeneracijskega sožitja,

ki je potekalo v torek, 14. 5., ob 10.00 uri v dvorani Kocka Gospodarskega razstavišča v Ljubljani. Hvala, ker ste prispevali in soustvarjali prvo tovrstno ZDUS-ovo prireditev. Upamo, da ste se dobro počutili in da nosite prijetne spomine iz prireditve, mi jih vsekakor. Fotografije s prireditve so dostopne tukaj: <https://spark.adobe.com/page/NplaJEkl3Bpe5/> Uporabite jih lahko z navedbo avtorice: Foto ZDUS: Urška Boljkovac. Hvala vsem, ki ste se v zgodnjih urah odpravili od doma in ker

ste ustvarili izjemno energijo, ki se je odrazila na vaših veselih obrazih tekom prireditve. Posebej se zahvaljujemo Vojki Rebolj, predsednici DU Moravče, kjer so z vrtcem Moravče zasnovali izjemen zaključek, ter Slavici Bučan, ki je poleg odprtja poskrbela še, da so naše ostale prireditve potekale v prijetnem vzdušju. Ponosni smo na vas. Prijetne dneve želimo do prihodnjega sodelovanja.

V imenu ZDUS, Dijana Lukić, izvršna vodja prireditev ZDUS

ZDUS objavlja Razpis za sofinanciranje mednarodnega sodelovanja društev upokojencev (DU) v letu 2019

Skupna višina sredstev v ta namen je 4.000 EUR. Na razpis se lahko prijavijo DU, ki so že ali bodo v letu 2019:

- izvajala kulturne in športne, oz. rekreativne dogodke s sorodnimi organizacijami iz tujine in
- ki imajo poravnano najmanj 95 % članarine za preteklo leto in najmanj 60 % članarine za tekoče

leto do 31.5.2019 (9. člen Pravilnika o urejanju medsebojnih odnosov ZDUS in PZDU).

Rok za prijavo je 31. avgust 2019. Objavljamo tudi povezavo do razpisne dokumentacije

<http://www.zdus-zveza.si/razpis-za-sofinanciranje-mednarodnega-sodelovanja-drustev-upokojencev-du-v-letu-2019>

Sveža delovna moč, nova sodelavka strokovne službe ZDUS

V mesecu maju se je zaposlenim na Zvezi društev upokojencev Slovenije pridružila nova sodelavka **Urška Borak**, ki bo opravljala dela v strokovni službi programa Starejši za starejše. Veseli se skupnega sodelovanja z vami in novih izzivov.

Slikarska kolonija v hotelu Delfin v Izoli

Ob dnevih medgeneracijskega sožitja se je na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani predstavila tudi domaćinka, Izanka **Lea Konc**, ki je del slikarske kolonije prestavila iz hotela Delfin v Izoli na prizorišče DMS in tam popestrila ustvarjalno sceno...

"Hej, vi, ste morda od naš'ga cajtna Plus, da me hecate s temle... Bom vidla, če bo kaj iz tega slikanja...? Al'bo kar minus?"

No, nekaj je, predvsem pa dober portret naše znane slikarke, ki zlepa ne manjka na nobeni dobri ustvarjalnici. Čestitke za pejsaž...!

Foto: Jože MIKLAUČ

Magični lik 1 (vodoravno in navpično)

1. Stik vode s koprnim 2. Dom za zveri 3. legendarni vestern
4. Izmišljena dežela 5. Antični grški prostrani trg

1	2	3	4	5
2				
3				
4				
5				

Magični lik 2

1. Zaradi nje imamo spor 2. Izdelovalec sira 3. nadomestek za kavo 4. okoliš (narečno) 5. Brazilski nogometaš (Gulherme)

1	2	3	4	5
2				
3				
4				
5				

Rešitev iz prejšnje številke:

1. lik vodoravno in navpično:

1. Špaga, 2. Prvak, 3. Avala, 4. Galen, 5. Akant

2. lik vodoravno in navpično:

1. Krota, 2. Rovan, 3. Ovire, 4. Tarok, 5. Aneks

Prva sobota v juliju – Mednarodni dan zadrug

Leta 1992 je Generalna skupščina razglasila prvo soboto v juliju leta 1995 za mednarodni dan zadrug. Ta datum je predstavljal 100. obletnico mednarodne zadrugne zveze, ki pod svojim okriljem združuje 760 milijonov članov v stotih državah. Leta 1994 je skupščina spoznala, da so postale zadruge nepogrešljiv del gospodarskega in družbenega razvoja, in zato pozvala države članice, mednarodne organizacije, specializirane agencije ter nacionalne in internacionalne zadrugne organizacije, da ta dan spoštujejo vsako leto.

11. julij. – Svetovni dan prebivalstva

Leta 1989 je predsedujoči svet Razvojnega programa OZN (UNDP) predlagal, naj se 11. julij razglasi za svetovni dan prebivalstva. V letu 2002 je bilo na svetu okoli 6,3 milijarde prebivalcev, letna rast prebivalstva pa je bila 77 milijonov. Na ta dan se vsako leto objavljajo pomembnejše statistike prebivalstva.

22. julij.- Svetovni dan možganov

28. julij.- Svetovni dan hepatitisa

The logo for ZDUSplus features the letters 'ZDUS' in a bold, grey, sans-serif font. The letter 'D' is partially overlapped by a green circle. To the right of 'ZDUS', the word 'plus' is written in a smaller, green, lowercase sans-serif font.

Življenje se meri v doživetjih

Zavarovanje
sklenete brez
dodatnih vprašanj
o zdravstvenem
stanju.

Nezgodno
zavarovanje
za starejše

DEDI,
ŠE VELIKO STVARI
ME ~~MORAS~~ NAUČITI
JURE

Vse bo v redu.

triglav

www.triglav.si

Tujina
Sproščeno kamorkoli

MULTITRIP LETNO ZAVAROVANJE
že od
0,12 €
na dan

UGODNO ZAVAROVANJE ZA VSE POTI V TUJINO

Za sproščena potovanja sklenite zavarovanje za tujino z medicinsko asistenco. Sebi in svojim najbližjim boste zagotovili dodatno varnost v primeru zdravstvenih težav in kritje morebitnih stroškov zdravstvenih storitev, ki bi ob tem nastali.

☎ 080 20 60

VZAJEMNA
www.vzajemna.si